

ARCHIVES DE LA GRANDE CHARTREUSE

A-5

141. a

CHARTREUSE de MAURBACH

✻ Val-de-tous-les-Saints ✻

(PROVINCE D'ALLEMAGNE SUPÉRIEURE)

Manuscrit du Ven. Père Dom Palémon BASTIN

-ratum, hospitale illud, quod intenditis fundare, vel jam fundare et edificare in epistis
 in loco qui dicitur Murbach, juxta predictam, novam, fundationem, seu V. altam, S. Antonii
 pro 24 infirmis personis et masculini sexus sicut decet: non enim consuevit Ordo noster
 in domibus suis aut etiam, grangis sub tecto recipere mulieres. Quae etiam, personae si male
 se haberent, possent expelli de dicto Hospitali per Priorem, qui pro tempore processit domini
 memoratoe, et per dictum, Priorem, et conventum, monachorum, domus Vallis S. Antonii institui
 antur et ponantur in dicto Hospitali, cum fuerit opportunum. Quae etiam, 24 personae
 habeant fraternitatem Ordinis nostri, et ipsae personae teneantur ad reddendum pro defunctis
 nostri Ordinis sicut reddunt alii de Ordine nostro secundum Ordinis statuta, et haec omnia
 cum libertate et exemptione omnimoda, quam a Diocesano dictorum, locorum, concedimus volumus
 et petimus ac etiam confirmari. De sepulturis vero predictae domini considerandis necesse
 est expectari gratiam Capituli generalis. Ob reverentiam, quoque vestram, absolvimus dilec-
 tum fratrem, nostrum Godfridum, ab officio Prioratus Vallis S. Joannis, et ipsum, domini
 nostrae Vallis S. Antonii auctoritate predicta praeficimus in Priorem. In futurum, omni-
 um, praemissorum, robur et testimonium, sigillum, domus nostrae, quo in magnis et arduis
 negotiis utimur, praesentibus litteris duimus apponendum. Datis Romae 1314
 sabato post festum Assumptionis B. Mariae.

Series Priorum. —

1us 1314 a 1338. — D. Godfridus. —

Inhibet hanc approbationem, et religionem coloniam deducet et Godfridus, vir
 integerrimus, qui ex Certusia S. Joannis B^{te} in Sicy, quam sanctitatis opinione repleverat,
 dimissus cum ingenti fratrum, aeque atque popularium, dolore: in Austria vero receptus
 cum ingenti Principum, gaudis, et in hanc novam Religionis palestam, quam magis
 Vallis S. omnium, appellari placuerat, cum solamitate conductus, ita se in brevi
 virtutum, meritis et exemplo serenissimo Fundatori probavit, ut Principibus in
 consuetis tribunaliis, in secretis vero consilio sententiam dicere juberetur, eam
 in rem, Aulae palatinae cum quatuor equis adscriptus, privilegio ad posteros etiam
 transituro.

X
 Inopinato interim, p[er]to decessit in Calabria Henricus Rom. Imperator Augustus, q[ui]
 eundem, secum in tumulum, pacem, germaniae, concordiam, Principum, et Imperii felicitatem,
 in plures Decemq[ue] annos intulit. Nam, eo demortui, lesa eis nuncio septem viri (Augusti-
 les (P[er]g) in) factiones consternati, uni coelo, duos soles, Romano Imperio duos lesares, Fredericu[m]
 Austriae Ducem, et Ludovicum, Bavariae, fratres consobrinos prosequunt; et illum, Coloni-
 ensis Bononiae, hunc Moguntinus Rheno-grani, (sacri ²³ambo) electores, in palis Imperii
 insigniunt; quae discordia calamitabilis Europae, auxit et novo Fundatore castus.

Fuerat sacris Palatinis Austriae vir industriae, diuinae, humanarumq[ue]
 litterarum, scientia clares R. D. Gerlacus Parochus in Dreskichen, quae, Fredericus
 iam Romanorum, Rex electorum, motum, studia bello prosecutus nova plantatione
 suae cum potestate procepit: qui provinciae sibi demandatae incubuit tanta fide et
 solertia, ut intra tertium, annum, major Ecclesia solemnem, consecrationem, XVI cas-
 lunii 1316 acciperet: tanto zelo et devotione, ut e medijs proprijs minorem, conventum,
 septem, religiosorum, sed senum, atq[ue] debiliorem (unde et ^{mo. d.}Domum, infirmorum, appella-
 constructa diuini laudibus Ecclesia S. Mariae ad piscinas (⁸⁴consecrata 1317) Hel-junij,
 adjeceret, et quod, ait Hubertus Micoeus in originibus Cartusianis, Cartusian, Moun-
 bacensem, duplici porticu insignem, redderet, eo consilio, ut quotidijs Religiosorum,
 convicta praebendarii formarentur ad pietatem, et exemplo proficerent. (qui sicut contra guillel-
 rouges retrace quod ante manuscript de la grande ch.) [hinc etiam, ut Patres a senectutis et sine
 hoc valetudinis incommodis ad vitae recitationem, Ordini propriam, minus sufficienter
 comparati aliquanto benignitas acciperentur. Sic enim, ait;

In nomine D[omi]ni, Amen. Noverint universi hanc, litterarum, inspectores vel audi-
 ores praesentes et futuri, quod ego Gerlacus Melanus in Dreskichen, bona habita
 deliberatione, de maturo consilio et motu proprio, Deo animam, meum, movente, pro
 salute et consolatione animarum, item, quae omnium, pro quibus teneor ad claustrum
 Ordinis cartusie quod situm, est in loco Murbach et Vallis H. omnium, vocatur, quod
 D[omi]nus meus serenissimus Romanorum, Rex Fredericus et fratres mi illustres Domini
 Leopoldus, Albertus, Henricus et Otto Duces Austriae et Styriae, pro h[ab]itu, monaci
 et botidum, cellis fundaverunt, ex mea substantia adjecerim, Domum, infirmorum, in
 qua perpetuis temporibus sex sacerdotes et unus conversus, et duo in super famuli

ad monachorum ministerium habitare debeant: qui sacerdotes ad Prioris et conventus voluntatem, et electionem, vel prout casus et necessitas fuerint, ex claustris ad domum infirmorum, vel ex domo infirmorum, ad claustrum transferri possint et debeant; qui etiam sacerdotes in domo infirmorum habitantes de melioribus in cibo et potu, pitantiis, quam quibus monachi utuntur in conventu, habeant provideri etc. etc. 1317.]

Vidit et probavit Fredericus Rex prius hos mandatarie in conatus, licet optata successibus et optatis proceratim non obtinuerint; eosque solemnibus fundationis mee tabulis inseruit; et vivum, meritissimum, secundarium, fundatorem, et complatorem, scriptum occupavit: atque preclatum, opus in annum suarum, ut vocat, itemque R. D. Gerlaci cooperationem, a capitulo Pataviensi, de Pontificali tunc vacante, ratam, haberi voluit. Quod et amplissime preestitum, est totidem, verbis:

Serenissimo ac Magnifico Principi Dominorum, morum, clarissimo, S. Frederico Romanorum Regi imper Augusto, ^{duo. h3} Meringotus Propositus, Meringotus Decanus et capitulum, Ecclesie Pataviensis debite subjectionis meae reverentiam, cum orationibus continuis et devotis. Cum summa christiane religionis devotio in divini cultus augmentatione probetur, specialiter tamen in multiplicatione religiosorum qui solitudinem ferventi desiderio amplectentes mundo et vanitatibusque mortue Deo vivunt. Nos pro devotioni vestre et sanctis desideriiis congaudentes, fundationem, veterem, claustrum, videlicet quod Vallis OO. Iam tonum dicitur, OO^{is} Cartusie ritum, in Murbach et Hospitale ibidem, quod ad S. Antonium, nuncupatur: fundationem, quoque discreti et honorabilis viri S. Gerlaci Plebani in Dreshkichen, videlicet domum, infirmorum, predicta additam, claustrum, cum universis et singulis libertatibus, gratis et donationibus, in privilegiis et instrumentis ipsarum, fundationum, a vobis et prefato S. Gerlaco confectis, quae vidimus et audivimus, auctoritate ordinaria, qua in presenti, vacante sede pastoralis Ecclesie nostrae fungimur, ob vestre majestatis regie excellentiam, et honorem, in Domino liberaliter confirmamus, (ipsamque confirmationem, presentibus approbamus (no. 43)); jure tamen parochialium, Ecclesiarum, circumjacentium, semper salvo. Ut autem hujusmodi confirmationis appellationis robur obtineat perpetue firmitatis, jussimus nostras preces appensione sigilli nostri Capitulo communiri.

Datum, Patavii Anno D. 1317 Kalendis Januarii. (L. W. J. de Schwegel a 1318)

Stabilitas cum ad modum, potestate regia et auctoritate ordinaria Cartusie

Morbaccensis in curabulis, ad supplicem Godofredi Prioris instantiam, supremus X^{ti} in terris
Vicarius & throno sacrosanctae majestatis speciosae deserti plantulae tam feliciter ad oles-
centi elevatis manibus benedixit, et solennes fundationis tabulas et Capituli Patavien-
confirmatorias una serie complexus, sequentem Bullam jussit emanare:

X
Joannes Episcopus servus servorum Dei dilectis filiis Priori et conventui monasterii
Vallis ss. sanctorum de Maubach Cantus Ordinis Patavien-
Apostolicam benedictionem. Dum prudenter attendimus quod vitalis odor, quo hacten-
Dei ordo vestrae religionis implevit, sicut suscipit incrementum, ac insignis lucerna
operum sanctitatis, quam Dominus in vobis ad illuminationem domus suae inter alias
coelestium exemplarium lampades suscitavit, ceterum ne sit nebulae caliginis vel obduri-
et quod directa in vultum Dei mentium, vestrae studia sursum assidue desideris
eriguntur, quod quae indesinenter profectio in cura morum et regularis disciplinae
observantia, gratum nobis redditur ac acceptum, sane petitis verba a nobis exhibita
continet at quod charissimus in X^{to} filius noster Fredericus in Romanorum Regem electus,
et dilecti filii nobiles viri Leopoldus, Albertus, Henricus et Otto fratres sui Duces Austriae
habentes ad ordinem vestrum specialis devotionis affectum, quod monasterium, & estis Ordinis
quod Vallis ss. sanctorum vulgari nuncupatur (appellatur. pag), et Hospitale pauperum pro
17 infirmis sita in loco dicto Maubach, Patavien-
proprio et jure hereditario ad eos pertinente fundarunt, et de bonis patrimonialibus dot-
averunt: ac deinde jus Patronatus quod in Parochiali ecclesia S. Leonardi ejusdem diocesis
obtinebant, vobis filii Prior et conventus, qui de novo instituti estis, illidem in augmen-
- facultatem, dicti monasterii pia liberalitate donarunt, dilectorum filiorum Capituli
- ecclesiae Patavien-
- bus litteris electi, Ducum et Capituli praedictorum inde confectio, quarum litterarum
- tenores de verbo ad verbum praesentibus inseri ^{fecimus ms. ch.} jussimus, plenius continetur...

Itaque vestris supplicationibus inclinati, quae supra praemissis ab eisdem electo,
Ducibus et Capitulo praedictis, rata habentes et grata, ac defectum qui ex eo quod
Diocesanum consensus super his non affuit, intervinit, supplementes de plenitudine
potestatis, illa vobis vestrisque successoribus auctoritate Apostolica ex certa scientia con-
firmamus et praesentis scripti patrocinio communitus. Tenores autem litterarum praedictarum

tarum, tales sunt:

Friedericus S. G. Rom. Rex semper Augustus, necnon Leopoldus, Albertus, Henricus et Otto eadem gratia Duxes Austriæ et Styriæ, Comiti Carniolæ, Marchiæ et Portus-Maronis. Patres omnibus in perpetuum. Quoniam, ut ait sapiens, generatio præterit et generatio advenit, necesse est ea quæ memoriâ digna sunt scripturarum testimonio et testium judicio deduci ad notitiam posterorum. Noverit igitur omnis ætas, quod Divina inspirante Clementia, bona habita deliberatione, maturo consilio, concordis consensu etc. etc. Itaque serenissimo ac Magnifico Principi dominiourum, morum, charissimo S. Friederico Rom. Regi semper Augusto, Henrico S. G. Proceptorum, Hennigoto Decano et Capitulum Patavienſe etc. ut supra. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre

suppletionis et confirmacionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpsit indignationem omnipotentis Dei et Beatorum Petri et Pauli se noverit incursurum. Avenione 4 idus Junii, Pontificatus nostri a: 2do +

[Aliis quoque parvibus gratias que sum. id est, Pontifex Carthusiam, Marbachensem illustravit, e quibus unicum Breve Apostolicum, etiam alterius loci et temporis, ob affinitatem tamen, rursus et materice in vetusto codice m. s. ad continuandam, in sequentibus narrationis seriem, annexere libet.

Joannes Episcopus servus servorum Dei, dilectis filiis Priori et conventui monasterii Vallis o. o. sanctorum in Marbach, per Priorem gubernari voliti, Carthusi ordinis Patavienſis Diocesis, salutem et Apostolicam benedictionem. Sacre Religionis, in qua mundanis abdicatis illecebris virtutum Dno in humilitatis spiritu devotum et redulum famulatum impenditis, promeretur honestas, ut super illis, que vobis prosperi status incrementum afferre valeant, gratiorum Apostolici favoris presidium libenter et liberaliter probecamus. Hinc est, quod ex porrectis vobis pro parte vestra devotis supplicationibus annuentes, ut vos et monasterium vestrum omnibus et singulis privilegiis, Indulgentiis et gratiis Ordini vestro ab Apostolica Sede concessis gaudere, ac uti perpetuo libere valeatis, vobis et per vos eidem monasterio debentitate Apostolica et gratia speciali auctoritate presentium indulgemus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpsit indignationem omnipotentis Dei et Beatorum Petri et Pauli se noverit incursurum. Datum Avenione IV. Kal. Octob. Pontificatus nostri a: XVI.]

Le manuscrit de Chartres n'a pas cette benediction

x Hactenus inoffenso pede Cartusice Maurbacensis comoda secundum utrumque
 hominem promovebantur, et meris gratiarum zephyris afflata fratres inebriabantur
 ab ubertate domus Dei, in suo fonte proeustantes quam, maris sit Dominus, cum
 complacuit Dominatori spirituum, universae carnis, remotas ab infantum lacte et
 uberibus consolationis temporariae ad solidum, perfectum, cibum, ad afflictiones et adversi-
 tates admoveere: et ut totum in coelestibus esse docerentur utriusque fundatoris solatia
 quibus plurimum afficiebantur, subducere in terras. Nam R. D. Gerlaeus meritorum
 plenus et dierum, sub annum 1318, non exacta quadriennii prosepultura, fatali morbo
 corruptus, fidelis enim administrans in paucis, vocabatur a Domino supra multa constitu-
 endus in coelis, sub directione Godefridi Prioris placidissima vita secundum pacem
 sanctorum punctus est 16 cal. Maii. Cujus exanime corpus verissimis lacrymis prose-
 quentes modesti in Ecclesia majori juxta sedem Prioris in choro deposuerunt; Ut
 etiamnum, post tot saecula tanti viri memoria in benedictione est, quam Ecclesiae
 et pulpito quotannis renovat feria 11^a post dominicam Passionis; ^{(die) ms. d.} elemosyna ^{S. Lempi} a celebri
 panis et vini ad hoc usque tempus ejus testamento celebri, x

x Vix dum ex integro cicatricem, hoc vulnus obduxerat, vix abstersit pilulas
 lacrymarum, cum graviore repente procella non cartusiam modo, sed Austriam prope
 universam obruit et evertit. Nam Fidelicus Rex 4 kal. oct. 1322 decretorio, sed
 infesto proelio collisus cum rivali, et oppressus non virtute sed stratagemate (dolo
 Markis ut per) (dolo in virtus quis in hoste requiritur?) cruentas 50 hostium coede manus
 et palmam in isto consobrinis adidit; a quo in triennali ^{ms. d. curare iacobem ent or habitus} custodia ^{habitatus}, longissi-
 mi luctus materiam, et inmedicabilis doloris regem, qua religiosis, qua subditis
 etiam, suis proebuit. Nemo in acerbissimo casu sibi similior quam Fidelicus, qui
 utrumque fortunam (prosperam ^{leg. n. ap. as} et adversam) ex aequo perdoctus maluit et sedori
 (malis et his calamitatibus immori) Pg.
 carceris, si res ita penes immori, quam hoc nefas esse in libertatem, asserere,
 cum enim nonnemo Fuisipum zelo majori quam scientia necromanti opera caecode-
 monem misisset in carcerem sub equitis specie, per quo Fidelicus salvus et in volumis ex
 facto reperatur in tutum; noluit Heros pientissimus isti promissam libertatem et salutem
 compendia caecodemoni debere, sed certus fortunam Austriam, isti inclinatum, Deo cordi
 esse, monstrum, exesse jussit, et vexillo S. Crucis frontem, et pectus muniens, spectum

in fugam compulsi. ^x Nempse mens recti conscia, quod ait Bernardus, danna rerum non
 metuit, non verborum contumelias, non corporis cruciatus, quin et ipsa a morte magis erigitur,
 quam deprimatur. ^x Ut Fredericus ^{enimularum p^o} emaniperetur ^{mech.} urgebat Pontifex Romanus censuris, reges
 ceteri legationibus, [~~Adversis~~ ^{mech.} Duces Austriæ] Troves & humana precibus; sed obfirmati ani-
 mi Victor Ludovicus neque hos, neque illos audiebat: quippe Godfrido Piori, iuxta nominis
 stymon, conciliata hanc et liberata Principis gloria debebatur. In defensis illa precibus et
 gemitibus cum, universo religiosorum, coetu et quotidianis corporis macerationibus divinum
 sibi Numen placaverat: cum ea fiducia Ludovicum, aggressus ab eum, illud pectus singulari
 dextertate penetravit, et Fundatorem munus, iis legibus, quas a Victore non expectes, nempe
 ut imperarent pari ambo potestate, impetravit. Visitur Ludovico Fredericus et Angelo hanc
 Godfrido proeunte, stipulantur ^{sententia p^o} dexteroe; atque proeter amnestiam, proeteritorum, iura
 - tur concordia, necnon in sauo sancti foederis aeternum robur Godfridus [utrumque Caesare,
 delicta confitentem, ^{p^o} sacramento expiat et] in magna Principum, corona sacris operatus ea
 eadem numero hostia communicat utrumque; qui nupto amoris sacramento, mutuo chri-
 - tatis in amplexus, plaudente Germania, triumphante ^{Baaria p^o} Boaria atque Austria, piis
 vero religionis mixtas & audis lacrymas ex animi tenentibus, quod propter
 suavissimum, munus Fundatorem, videre Romani ^{etiam} Imperii fasces a cuncto monastico
 pacificationem, admittere.

Ita restitutus Austriæ Fredericus, apud Godfridum et mos Cartusianos asceticæ vitæ
 delectatus dulcedine magnam Deinceps temporis partem exigere; celestium quam sublu-
 - maxium regnum potioram habere rationem; curis et sollicitudinibus coronæ tam infidæ
 tot auleis armatæ, tot spinis horridæ, quot radiis illusti; Ludovicus permissis, Augustus ipse
 diademata et ingentia quæ sursum, aut æternitatis spacia animo complecti; placando
 Numini tam ipse sollicitus allabare, quam viros religiosos deprecatores adhibere. ^x Quis
 piissimos animi sui sensus supremo diploma Cartusie Maurbaciensi dato luculeter
 ostendit, dum ait; (lms. d. h. n. a. h. a. u. cart. i. v. c. 1. h. a. t. e.)

In nomine Dni, Amen. Labilis humane conditionis exposuit memoria, gesta permittit
 duratur a scripturarum serie futurorum, notitia reservari. Nos igitur Fredericus, D. G.
 Rom. Rex semper Augustus, et nos Albertus et Otto eadem gratia Duces Austriæ in Germani-
 - ni ad universorum, notitiam, cupimus pervenire tam presentium, quam futurorum,

quod juxta doctrinam ex angelicam, qua primum jubemur quosere regnum Dei, Delecta-
 mur ex intimis, ut a terrenis Principatum, titulis, quibus dono pollemus Altissimi, per
 pietatis exercitia virtus a, ac per divini instaurationem, et amplificationem ^{amplificationem} ministerii
 attingere et percipere quocramus precipuum, Principum, principatum, commutatione summe
 + Desiderabili, pro instabili statu stabili, pro luteo incolatu redereum, et pro terreno Principi-
 patu colicum, lucratum, Sanctam itaque et contemplativam, virorum, religiosorum, Pionis
 et conventus monasterii Vallis ad Sanctum, in Mambach ordi^{is} Cisterciensis, Devotum,
 nostrum, dilectorum, conversationem, et cœlibis ac monasticæ vite ipsorum, rigidam obser-
 vationem in Dño complectentes, ipsosque tanquam Dei domesticos debitis temporalium
 et donorum, nostrorum, substantiis copiosere cupentes, et libertate nostri Domini non
 carere, ut eorum, interpellatione supplicii commissorum, favorum, expiationem, et omni-
 som bonorum, suppletionem, consequi valeamus, predicto monasterio Mambacensi,
 sano et maturo consilio usi, non dolo seu adulatione circumventi, sed sponte et con-
 sideret ex certis scientiis, in laudem Dei et gloriosæ V. M^æ omniumque Sanctorum,
 necnon ad nostram, et progenitorum, ac successorum, nostrorum, animarum, remedium, et
 salutem, jus Patronatus Ecclesie Sanctialis in Hilfrid Patavensis diocesis, Nobis pleno
 jure ex parte Ducatus Austriæ pertinetis, ipsamque Ecclesiam, cum omnibus juribus,
 pertinentiis et proventibus suis quibuscumque liberaliter donatione irrevocabili inter
 suos decernimus et argiri; Dando et assignando tenore presentium, predicto monas-
 terio jus Patronatus predictum, una cum ipsa Ecclesia, juribus, proventibus et per-
 tinentiis quibuscumque mensura seu usibus Prioris et conventus ac Hospitalis, ibidem
 Apostolica seu ordinaria auctoritate incorporandum, et pro sustentatione personarum
 eorum deo inibi famulantium, tenendum et perpetuo possidendum, necnon adjici-
 endo liberaliter ipsis hanc gratiam, gratie presentate, ut homines et coloni quicunque
 Ecclesie in Hilfrid cum omnibus possessionibus et pertinentiis suis, universis et singulis
 libertatibus et immunitatibus, ac gratiis datis et indultis Ecclesie S. Leonardi
 Patavensis diocesis sicut in litteris nostris desuper conceptis exprimitur, in cœternum,
 gaudeant et fruantur, ac renunciano pro Nobis, hereditibus et successoribus nostris
 quibuscumque omni juri, jurisque subsidio tam Canonici quam civilis, quibus contra
 donationem premissam venire possimus in posterum, sed ad presens aliquo ingenio

vel cautela: inhibendo etiam universis et singulis presentium, inspectoribus firmiter et distan-
 te, ne quoquam casu contra donationem, et gratiam, praenotatam, de jure seu de facto venire
 attentent, sed potius contravenire molientes cohibeant totis viribus et restringant, sicut omnipo-
 tentis Dei diuina ultionem, nostramque indignationem, grauem, voluerint evitare. In quorum
 omnium et cuiuslibet eorum, de praemissis evidentiam, et perpetuam, firmitatem, praesentem
 rogimus, facimus consilii, et sigillorum nostrorum, appensionibus communitari.

Dat in Insprucka V. Kal. Jan. 1327. Regni nostri Frederici praenotati a^o 13° -
 Reg. - [Gratiarum vero et immunitatum, testum, quae Parochialis Ecclesiae d. Leonardi
 datas esse meminit Cae. areum, quod praemissum est, Rescriptum, placet hoc loco ad majorem
 seren^{um} Fundatoris beneficentiam, contestandam, in authenticis attestare:

Fredericus D. G. Rom. Rex semper Augustus, uniuersis ad quos peruenierint praesentes,
 fidelibus suis dilectis, gratiam suam, et omne bonum. Hanc ingenuitatem, mentis laudabi-
 lem, sibi serenitas de lege Regalis clementia praelegit, ut personis religiosis, quanto
 magis diuino insistant obsequio, tanto quietioris status ipsis commodum cooptemus; ne
 unquam curis et pressuris temporalibus afflicti, ad evotione contemplationis monasticae
 retrahantur. Egitur cum, una cum Illustribus Duobus Austriacae et Styriae Fratibus
 et Principibus nostris charissimis fundacionem nostram, videlicet monasterium Vallis
 s. Sanctorum, in Maurbach diocesis cantus s. Patavienensis diocesis, specialiter cum paro-
 chiali Ecclesia s. Leonardi dictae diocesis, cuius Ins-titutio Nobis et praedictis
 Fratribus nostris pertinebat, dotavimus, eamque cum filiali eius Ecclesia, videlicet s. Ma-
 gdalenae in Schalles, quae ordinatione Diocesani per se Parochialis existit, procecaravi-
 mus incorporari dicto monasterio et uniri, sicut in privilegiis super hoc confectis, plenius
 continetur, praefato monasterio, et libera et pacifica dictarum Ecclesiarum omniumque
 ad ipsas quocumque modo pertinentium, possessione plenarie gaudeat et fruatur subno-
 tatis gratis et prerogativis liberaliter decrevimus largiri. Primum videlicet quod
 homines et colonos praedictarum Ecclesiarum, ad ipsius monasterium, pertinentium, habitos
 et emendos, nunc et in posterum, exemimus et absolvimus ab omni exactione, statura,
 labore, vectura et gravamine quacumque occasione subortis, sic quod tantummodo
 praedicti coloni monasterii suorum ac contentus ipsius utilitatibus et profectibus sint
 intenti. Item tradimus et reservamus eidem monasterio homines et colonos dictarum

Ecclesiarum, cum omnibus iudiciis et emendis, in universis et singulis causis et casibus
 quibus et pecunia redimi poterant et exsolvi. Si vero aliquis reum, remortis fecerit
 excedendo, officialis domus seu is, qui a Priore predicti Mambacensis monasterii Iude
 institutus fuerit, post justas querimonias juxta consuetudinem terrae coram respectos
 debet iudicio, cui pertinuerit, ut comprehendatur, iungulo presentare, rebus omnibus
 et possessionibus ipsorum reorum, absque omni contradictione remanentibus claustris
 integre et complete. Insuper ad majorem ac portioem Defensionem, Ditione fundationis
 Advocatiam, predictarum Ecclesiarum, ac omnium ad ipsas pertinentium, non propter aliquo
 temporale emolumentum, ejus advocatioe, sed pure propter Deum, nobis et posteris nos
 pro ejusdem fundationis usibus et utilitatibus reservamus, nulli unquam, nisi Prior e
 consentus dicti monasterii pro aliquo specialiter rogaverint, quandiu ipsis placuerit p
 omnia ut praemittitur, committendam. Inhibentes etiam, sub obtentu favoris et
 gratiae nostrae Regalis, Castellanis in Pylstein et Schourenberg, quod pro tempore fu
 erit, ac aliis quibuscumque, cujuscumque conditionis et status existant, ne con
 tenorem gratiarum praemissarum, sibi quidquam juris et pertinentiae occasione, seu
 gravamine cujuscumque exactioe defecto vel consuetudine usurpare audeant, ne
 aliquid in contrarium attentare. Statuimus quoque et omnino firmum, esse de ce
 - nimus quod quicumque horum tenorem privilegiorum in aliquo infringit, et adme
 - nitus infra primam mensem, non emendarit, omne damnum, quod exinde contra h
 claustris et Hospitali Duplo refundat, gratiam Principis nunquam habiturus, nisi
 prius de illatis damnis et injuriis ut praedicitur, fuerit satisfactum. In cujus rec
 - uident testimonium, presentes conscribi et sigillo nostro Regali pro nobis et Fratre
 nostro praefatis fecimus communiri. Dat. Viennae XII Kal. Julii A.D. 1327. Regni vero
 nostri anno 13. -]

His aliisque studiis vae Regis Fredericus paucis, quibus repererat annis, occupare
 animum, presentensque ob affectam, valetudinem, immaturam corporis resoluti
 - nem, omnem operam, ad pie emigrandum, in quo summam hominis felicitatem,
 familiarissimo lemante: Nocte beatam nihil beatius, statuerat collocare: quae parenti
 - simo Principi Sacramentis Ecclesiae rite praemunita, juxta votum, praemisso prius
 ad Imperos Principe juvenutis unico Frederico filio, in archiepiscopatu oblitit, unde ad

Castusiam, ab archiepiscopo, funere Regis conductus, inter muros, northoniamque lacrymas
in medio Chori conditus est: nullo vel exiguo, quod humilitatem, Principis ita jubentis,
vel illius seculi simplicitatem arguat, ad posterum monumentum. } Le qui suit n'est pas dans
le manuscrit de la g^{de} Chartreuse -

[Serenissimum Principem, morti succumbentem, tota in brevi consecuta est Regi a fam-
ilia. Nam Augusta Comitalis Elisabetha, Regis ~~Aragonum~~ filia, A. D. 1335 die 12
juli, die obiit. apud minores ad s. carmen, viciniae sepulta in sacello s. catharinae,
sua vero filia, bis vidua, demum in Hospitio s. charae, quod sumptibus propriis exeret,
62 nobilissimam virginem, Matissa, primum seculi pompam postea vitam et
exuvias denique deposuit Kal. Dec. 1334. Et Elisabetha secundo nate filia, lectissi-
ma Principis Bohemiae sponsa, nuptialibus thalamis praerepta, cum d. parente
sepulturae, subijt in castusia ab archiepiscopo; cui pro anniversario in perpetuum cele-
brando legavit 60 lb reddituum; quae tamen bona (sub forma alia veteris m. s. codicis) non
habemus, quia declaratum est per Juristas, quod sit species simoniae. Immo ante reimpres-

non vero stetit intra unius castusiae ab archiepiscopo fundationem, Frederici Pulchri
Regis christianissimi, ut cum antiquissimis monumentis loquar, magnificentia (an
munificentia?) ad eum esset promovenda pietatis in Deum, et exercendae charitatis in
proximos studiosissimus, alteram quoque miserorum solatio omnium Hospitalium
condidit intra muros Viennenses: et Augustam, intra muros Augustinianorum, ecclesiam
quam hodie aulicam esse videmus, cum adiacente Hospitio creavit; quod ne cui dubium
esse videatur, totidem verbis sequentes litteras admetram ex autographo. -

(sub charta de fondation de Augustins qui est de 1327) et une longue liste des nombreux
légis pieux que le Prince fit dans son testament soit à des églises ou à des monastères - Il y a
une page et demie à 3 colonnes de noms qui ont fait à nos largesses) -

Frederico Imperatore tenens ad regnum coeleste, et pie speramus, evocato] successit
non principatus modo, sed et virtutis ex asse haeres Albertus Sapiens Dux Aus-
triae et Styriae, germanus Frederici pater, castusiae Gemnicensis Fundator, qui
considerans vis incommodis quae praebendariorum in Hospitali iniquitate in
singulos dies emergent, cultum Divinum non promoveri: Religiosos etiam, R. D.
Gelaci assuetos solitudini et silentio ex saecularium, convicta a functionibus suis profer-

diri: pro cojunctis, quos in Fratribus imo et in mansu fundationem, utelatur, id lege statuit,
 ut denique conventus uterque habitacione non distaret, sed in eadem claustra et
 ecclesia, et diuina peragerent et coetera conuincerent; de mortuis vero prebendariis
 X nemo succederet, aucto inuicem Religiosorum numero. Atque hoc potissimum ad
 mentem Godofridi Prioris, qui post stabilitam in utroque loco ^{Cartusiam, pacatam} Cartusiam, [ad mensura
 Germaniam, respicitur] Fidei uero de uniuersa duntaxat mentissimus annis octo Fundatori ^{ubi. chr. m. s. de Chart-}
 tam longo tempore Provisiam, multis interin pro honore et rigore Ordinis perfunc-
 tus laboribus, annis 8 Fundatori superstitis] morte beata, quae vitae laudabiliter actae
 coronis est, Decessit Calendis Nov. anno reparatae salutis 1338 (14 nonas nov. ait Puz)
 (noua est fin de ce qui concerne le 1^r Prieur jesus le ms. de la g^re Chartreuse - celui qui a copie Puz
 place sous le 2^r Prieur la charte qui va suivre. On en comprendra la raison) — ^{lumin. a Puz} Hic:

Viri (Godofridus) plane magnus et inter praecipua Cartusiani instituti sidera non immerito
 collocandus: in rebus agendis exploratae prudentiae, apud viros Principes ob valgetissimam
 vitae sanctitatem in honore plurimo, apud Haymone[m] Sacri Ordinis Generalium, reuerentissimum
 disciplinae religiose vindicem, in ea existimatione, ut cum a glorioso liberati Principis
 facinore Cartusiam, majorem, accederet, cultus honoribus cum iis mandatis rediret, quae ex
 ipsius Godofridi, aliorumque literis legere, quae pro tanta viri memoria ab interitu vindic-
 care placet.

X « Reverendis in X^{to} Patribus Dno Haymoni ven. Priori Cartusiae totique Capitulo
 gen. congregato ibidem, Fratres Joannes Vallis S. Joannis in Saitz, Petrus Vallis S. Mauriti
 in Gyzia, Hermannus Vallis S. M^{ae} in Vronitz (Friednitz) et Godofridus Vallis omnium
 Saxtonum, in Maubach domorum Prioris praedicti cartusii Ordinis cum omni subjectione
 obedientiam filialem, posse dignetur vestrae pietatis clementia paternalis, quae anno
 d. 1328 postquam 130 p. Godofridus Prior praedictus rediens a Capitulo gen. assumpto 100
 personas linguae gallicae in exilio et coedio periculorum, multorum in partibus Alemannie,
 scilicet in Valle S. Mauriti in Gyzia et in Valle S. Mauriti in Vronitz nostri Ordinis degen-
 tes, sufficientibus datis expensis ad domos in id iuratis nostri Ordinis quas elegerant
 omnino sine strepitu cum reuerentia et tranquillitate missos, Prioribus et aliis personis
 illius patriae ibi locatis, aliisque rebus et negotiis prout melius fieri poterat dispositis,
 sicut mihi praedictis fratri Godofrido in generali Capitulo injunctum fuit in virtute
 sanctae obedientiae et mandatum, prout in litteris majori sigillo domus Cartusiae signatis

21

quarum rescriptum sub sigillo Domus nostrae transmitti plenius continetur: Nos
praedicti fratres videlicet, Joannes, Petrus Hermannus et Godefridus in Doras Vallis Sta
Joannis in Seitz in die Sta Agathe anni et infra, dicta prima una cum conventu, in
Capitulo pariter congregati habita deliberatione, de maturo consilio et concordia consensu
conventuum nostrorum, missali libro super altare posito, pro Prioribus et conventibus nostris
atque successoribus nostris juravimus ad Sta in angeli a Dei, quae singulatim manibus
corporaliter tetigimus, Ordini nostro scilicet Cartusienso immobiliter adherere: Priori et
conventui Cartusiae et Generali Capitulo humiliter obedire: Visitatores Ordinis prout
consuetum est, reverenter accipere et ipsorum ordinationibus salubriter assentire: contra
rebelles quoslibet ejusdemque status extiterint, sive subditi (illi^{ps} sunt) sive Rectores, constanter
viscere, et ipsorum contumaciam et rebellionem, de communibus consilio, adiutorio,
expensis et laboribus, secundum constitutiones ac praescriptas in ordine institutas, dicto Ordini
ad ejusdem regum et proprietatem, et dominium dictae domus et omnia eorum bona
mobilia et immobilia, possessiones, redditus et jura cum omnibus eis pertinentiis
ut publice confessi sumus de jure pertinere, omni conamine subjugare: fraternas
admonitiones de honestate et observantia Ordinis vicissim charitative facere, ac universa
negotia tam in pecuniis quam in aliis factis pro utilitate et profectu domorum, commu-
nicato consilio eorum qui requirendi sunt, religiose ac fideliter agere et tractare.
Proterea Dominus Joannes Prior Vallis Sta Antonii existens in valle ob. sanctorum, pro se et
conventu suo, et pro Sta Joanne Prior Lepidii refugii et eorum successoribus, sub juramento
promisit praedicta omnia fideliter observare, in quorum omnium robur praesentes literas
sigillis praedictarum, quae hoc domorum vestrae Paternitati transmittimus communitas:
supplices humiliter et altente, quod si temerem praedictorum in aliquo decernitis alterare,
nobis demandetis: quia in his et in omnibus aliis verbis beneficiis promittimus sub
voto Religionis nostrae humiliter obedire. De ceteris Sta Gyloni Vicario Domus Vallis
Omnium Sta exhibitori praesentium, dignemini, ac si praesentes essemus, fidem credulam
adhibere. Dat. in domo Vallis O. Sta in M. arch. A. D. 1329 in die Sta Ambrosii (Pugdam
= Inseungel dit 1328.) —

Neque vero tantum apud Raymones Ordinis Generalem Godefridus fuit in ordinatione
sua, apud omnes bonos suo semper sit virtus in peccato, in vni quoque admirationem, raptus

et R. P. Clarus etiam generalis Ordinis (1331 à 1338 et 1341 à 16 juillet 1341 sa mort) a quo aduocatus
mandata eorum et totam Capituli gen. auctoritatem cum plenitudine potestatis accepit
publico decreto, quod adiunximus:

Dilecto in X^{to} fratri nostro D. Godefrido Priori vallis ss. sanctorum Clarus Prior Cartusie
salutem in Domino sempiternam. ^{Summum et venerendum visitationis officium in domibus regularibus ordo et}
cum domos nostri Ordinis in Sclaronia et Alensania
Germania personis ordinis non inuenimus, qui illis et generalis et itinerariis que molitatem, nimirum ^{Mag. Dan. Schöngel.}
constitutas tam in capitulis quam in membris, correctione et diligentis discretaque visita-
tionis remediis intellexerimus indigere: et propter perplexitatem nimirum, plenam periculis
requeramus personas sufficientes inuenire, qui ad exercendum visitationis officium, illis aude-
ant propius: Nos de bonitate vestre conscientie, quam zelo iustitie, rigoris et hono-
ratis Ordinis, domoque discretionis providae diuina largitione dotatam esse credimus, fir-
miter confidentes, auctoritate Capituli gen. cuius vices gerimus supra annuum, vobis
tenore presentium concedimus plenam, efficacem et liberam potestatem visitandi profla-
tas domos et singulas tam in capitulis quam in membris toties quoties eas aut earum
aliquas visitationis remedio nocentis indigere, mandantes vobis, et vos in charitate
X^{to} ut fortius possumus, exhortantes, quatenus Deum pro oculis semper habentes,
et honorem ac rigorem nostri Ordinis in affectibus cordis vestri, assumpto vobiscum, uno Priore
nostri Ordinis provido et discreto, quem mutare, et alium vel alios vobiscum assumere,
qui vobis placuerit, quoties volueritis, valeatis, in predictis domibus omnibus et singulis
congruis, emendetis et disponetis secundum Deum et nostri Ordinis instituta, et pro ut
saluti personarum et utilitati domorum magis cognoveritis expedire: quocumque in
ipsis tam in personis quam rebus, usibus et consuetudinibus earundem, emendatione, correctione
salubrique dispositione reperentis indigere. (Ut post nonnulla quae legi non poterant) Prioribus
etiam dictarum domorum de quibus vobis videbitur necessarium esse vel utile misericordi-
am possitis facere ab officio Prioratus, et eos ad petendum misericordiam, compellere cum
effectu, et electionibus Priorum, qui eis, vel in aliis domibus substituenti fuerint, interesse
electiones que eorum, secundum statuta nostri Ordinis, si eundem materiam et formam
canonice celebratae fuerint, confirmare: domibus quoque pastoris solatio destitutis
valeatis cum effectu de bonis et discretis Prioribus providere, si forte dictarum domorum
conventus jus eligendi contingeret amittere, vel si foret utilius, ipsis conventibus reddere
voce mas. Quid si forsitan aliquando contingeret vobis taliter impediri, ut predicta,

vel aliqua de predictis per vos per se non aliter exequi requiretis, positis cocas in toties quoties opus fuerit, super predictis et eorum singulis, duobus prioribus et discretis Prioribus nostri ordinis committere vices vestras, qui secundum fines mandati vestri, quae mandata sunt a vobis exequendi plenam habeant potestatem. Super praemissis autem omnibus et singulis eorundem vobis per presentes plenarie committimus vices vestras, donec eas ad nos iuxerimus revocandas: praecipientes omnibus et singulis dictarum domorum personis in virtute sanctae obedientiae, ut vobis et delegatis vestris obediant, et si necesse fuerit, a vobis requisiti vos et eos adjuvent in omnibus impredictis. Et rogamus vos ut ad implementationem omnium predictorum, ut minus poteritis, differatis. In quorum omnium praemissorum robor et testimonium, sigillum in ajius domus nostrae Cartusiae, quo in arduis utinam negotiis, praesentibus litteris ducimus apponendum, Datum in eadem domo Cart^{ae} 29 die mensis Aprilis 1334^{AP.}
(A.)

2us 1338 à 1341. — D. Lyle. —

Godfrido priore Cartusiae Mambacensis Priore unius opinionis sanctitatis rebus humanis exempto, D. Lyle Vicarius domus, is qui anno 1328 (sic, dux exempta est la mendiante) legatione punctus, ut diximus, pro Patribus Trovicis, juramentum fidelitatis et perpetuae obligationis capitulo gen. detulerat, ad monasterium d'asum, admoveatur, tenuitque usque ad annum 1341, quo eum decessit sine morte sine resignatione. (Ita ms. de chart^{is} de S. Wengel domus consuevit la charte de 1328. utra comparavit puis il continue:)

[Multa, sub Lylonis regimine celebritate, accessit ad Cartusiam Mambacensis, quando ab omni hominum genere certis per annum diebus frequentaliter, ad lucrandas eis indulgentias, quas praeter cetera beneficia Albertus episcopus Pataviensis, singularis Cartusienus, Patronus, sequente largitus est diplomate, quod velut egregium, antiquitatis monumentum, ad verbum recensere placeat:

X Albertus D. G. episcopus Pataviensis, universis praesentes litteras inspecturis, salutem in omnium Salvatore. Alma Mater ecclesia, quae omnem hominem salvum desiderat, et neminem vult perire, fragilitatem humanae naturae considerans, quae assidue labitur ad delicta, quibus quaedam adinvicem remedia, quibus assidue peccantes, assidue satisfacere valeant. Indulgentias videlicet et remissiones, per quas qui se in promerendis eisdem devotius excitaverint, morum, assequuntur veniam delictorum. Sane quia in monasterio Vallis

Laur. Beyorlinck in magno theatro vlti Tom. VI p. 1116 sic ait de Curia Maubacensi: «
 Vallis 00. st. in Maubach tertio a Vienna, Austriae in agro poli, lapides, fundatorem
 agnoscit Pudericus Pulchrum, Alberti Imperatoris filium, qui cum solitudine amans, isthic
 aliquandiu quiete vixisset, tandem, etiam post mortem, quam A. P. 1380 appetit, ibidem
 est humatus. - Fuit olim Duplex porticus insignis, ac prospectibus largis clarissima: ante
 annos vero 80, cum Solimannus Turcarum Imperator Viennam ingente cum exercitu obsidione
 cingret, magnos per se clades, interitusque obnoxia, non illos egressus suo perdidit: adeo
 ut perique eorum, turca barbarie traditi, Martyrii palmam, promeruerint, equibus fuisse
 S. Sigismundus, Modestus, Leonardus ac Sebastianus puerum, duo posteriores Pauci.»

In archivo Curusie dantis reperitur a tergo eiusdem diplomatis, quo piam primorum Petrus
 (post S. Joanne Deterhus, saxone, Pivora a fundatione eiusdem, primo) annotatum sic: «
 Tandem quod Ecclesia in Maubach continet in latitudine longitudine 130 pedes cum uno,
 et in latitudine 80 pedes, in choro vero 26. Medietas, ubi convensus stant latet 56 pedes.
 Sacristia habet in oppositu ostii 20 pedes minus uno, in longitudine 18 vel ^{minus?} magis uno pedes.
 Refectorium in Rega habet 70 pedes cum 2 in longitudine, et in Maubach habet 70 minus 2
 ped. et in opposito, in transitu ad Silesiam, in Rega habet 80 pedes, in Maubach 70 pedes.»

Schöner

00. sanctorum, in Monasterio Ordinis sancti in nostra Diocesi, plene viget et observantia regu-
 laris disciplinae, multaque pietatis opera, pro qua Altissimi misericordia copiosus queat
 promereri, ibidem frequentius visitantur; pro idem monasterium, pro universos X^{to}
 fideles devotius et populosius frequentari desiderantes, omnibus et singulis vere confessis
 et contritis, qui ipsam monasterium, et Capellam eidem adjacentem, in honorem, gloriae V^o
 M^o dedicatum, devote accesserint in Festivitatibus inscriptis, videlicet omnibus festi-
 vitatibus S. M^o, S. Michaelis Archangeli, beatis S^o et Evangelistae, Petri et Pauli et alio-
 rum Apostolorum omnium, et Evangelistarum, Inventionis et translationis S^o Anni, S.
 martyrum Stephani, Clementis, Laurentii, Vincentii, Vitalis, Georgii, Mauritii, Dionysii,
 Sabastii, Iustachii, Christophori; et Nicolai, Martini, Gregorii, Augustini, Ambrosii, Hieroni-
 mi, Agidii, Benedicti, Bernardi, Hugonis et Hugonis confessorum, et Pontificum; ac sanctarum
 unum, Anne, M^o Magdalene, Catharinae, Margarethae, Agathae, Agnetis, XI millium
 Virginum, et Elisabethae: solemnitatibus quoque omnium sanctorum, et anniversaria die
 Dedicationis Ecclesiae et Capellae praedictarum, et omnium altarium, inibi Dedicatarum;
 et qui in pulsatione tribus vicibus AVE MARIA flexis genibus devote dixerint; qui etiam
 huiusmodi, audierint, aut elemosinas suas largiti fuerint, aliae pietatis opera illis
 exercuerint: ac nihilominus omnibus et singulis, qui sermonem, seu verbum Dei ad clerum
 vel ad populum, inibi audierint, 40 dies indulgentiarum, confisi de misericordia Altis-
 simi ac Apostolorum, eius Petri et Pauli suffragiis, de inuncta eis poenitentia, miseri-
 corditer in Domino relaxamus. Approbantes nihilominus, et quantum efficacius possumus,
 confirmantes omnes indulgentias, quas R^o in X^{to} PP. Subrepositi vel Episcopi monasterio
 praedicto provide concesserunt, ^{harum testimonio} litterarum sigilli nostri appensione munitarum,

X Datum Viennae A.D. 1340 in die Iovis B^o X

Transiit ad claustrum monasterii Eulo ad an. Dⁿⁱ 1341. Deinde translatus est
 ad Castrum Gemniensem Pionatum, ibidem Decesit 1345. —

3us 1341 à 1344. — D. Stiborius. —

X X D. Stiborius post Eulonem proficiscitur Castrum de Maubacensis, quomodo et venit ad amum
 usque 1344. Sub quo Religiosi Gerlacianae partis, quibusdam adhuc in Fundatoris privilegiis
 et indultis gaudentes, ad legem communem sunt reducti. Habebat enim R. D. Gerlacus

solensibus fundationis in tabulis, communis creationis intuitu, ut quos fundaverat, monachi meliori gauderent pitantia, cibo potaque lautiori vescerentur quam ceteri. Quam decurrationem, ad producendos in agro Dominicis spinas et tribulos aptissimam. Ven. P.P. Hugo et Joannes Piores Domorum, Cembrae, et Vallis 1^{ae} ex commissione R.P. Generalis Provinciae Lombardiae et Slavonicae atque Cartusianae, Mambacensium visitantes penitus antiquarunt ordinationes factae: consuetudinibus quibuscumque quantumcumque inveteratis, etiam in fundatione expressis, statutis Patrum nostrorum (ut aiunt) contrariis in perpetuum, rejectis; ne invidiosa et crudelis in creatione poenitentiarum, et austeritatum Ordinis minuentes, et corporibus suis nimium compatilendo et condescendendo, et ultra debitum, subveniendo, se ipsos privent refectioe dulcissima, quae eis est repromissa, qui poenitentibus et ordinis abstinentibus serio intendunt, neve ita in presentis saeculi praedicio comedant, ut in vestra futura ceteris imitantibus, ipsi jejuna compellantur etc.

X Actum in Valle oo. M. in Mambach A.D. 1342, die 15 Martii. | le ms. de ibi est un
huc different huc est
mots. —

4us 1344 à 1346. — D. Martinus I^{us}. —

D. Martinus I. exiguobienno spatio totum administrationis inae tempus absolvit, 1346. — (D. Martinus 1us prior 7. Gemnicensis factus prior hujus 2. exiguobienno spatio totum administrationis inae tempus absolvit; 1346 prior 7. in buals, ob. 21. 1356) habens tunc canonicum. — Ita A. Jus. Capus in suo op. 7. nov. Alam. an. 1346. —

5us 1346 à 1348. — D. Joannes I^{us}. —

D. Joannes I. Prioratum adeptus, non nisi biennio tenuit, in summo honore et amore quod Albertus Princeps, Dux Austriae et Styriae; a quo non alio quam Patris nomine compellabatur. Fuit enim sancti unionia vitae et litterarum scientiarum vis insignis: non enim gratis amant viri Principes. Sive obiit, sive abiit tantum prolesulatu A. 1348. —

6us 1348 à 1351. — D. Paulus I^{us}

D. Paulus I, triennium praefuit, de quo propter nonem, vix aliud consignandum habemus. Finiit administrationem, 1351. —

7us 1351 à 1359. — D. Joannes II^{us}. —

39
D. Joannes II. cantuariensis, vixit annis 8, obtinuitque privilegia, et immunitatum
confirmationem a Carolo IV Augusto Rom. Imperatore sub aurea Bulla, cujus hic est tenor:
X « In nomine D. et Individue Trinitatis feliciter Amen, Carolus IV. Divina favente
clementia, Rom. Imperator semper Augustus et Bohemice Rex, ad perpetuam rei memo-
riam, Rex magnificus, qui paucis mirabilia magna solus, aperiens manus magnificen-
tiae et implens omnia bonitate, ad haec nos principalis in monarchia constituit digni-
tatis binique Regni nobis contulit diademata; ut si ad aliqua extrinseca debita
solicitudo nos provocat, ad ea tamen, quae in vementibus cultus divini respiciunt,
tanto specialius et solertius convertamus aciem mentis nostrae; quanto Patrona justi-
tiae manus ejus nostrum, pro ceteris principibus altius nomen, crexit et solium,
suaeque clementiae roboravit auxilio, et honorum splendoribus, licet insufficientibus
meritis insignivit. Sane ad nostrae Magestatis accedens praesentiam, Mobilis lobias De
Beckingen, consiliarius familiaris et fidelis noster dilectus, nobis pro parte religiosorum,
Prioris et conventus Vallis od. H. in Maerbach Ord. Cantuariensis, Patavensis Diocesis,
humiliter supplicavit, quatenus quasdam litteras serenissimi Frederici quondam Rom. Regis
praedecessoris et avunculi nostri charissimi, et Alberti, Leopoldi, Alberti, Henrici et
Ottonis fratrum suorum, Ducum Austriae, praefatorum, monasterium, concessentes, appro-
bare, ratificare et confirmare desolata nostra benignitatis clementia dignaremur.
Quarum tenor sequitur in haec verba: Fredericus D. G. Rom. Rex semper Augustus etc...
Nos itaque attendentes, quod decet Principum clementiam, ac, quae Religioni et honori
convenient, animo liberali concedere et rationabilibus petentium desideris
congruum suffragium impartiri; justis et devotis praedictorum Religiosorum supplica-
tionibus gratiose annuentes, ut monasterium ipsum, fratresque ipsius gratiam
et Imperiali munificentia consequantur auxilii salutaris; praedictas praefatorum Regis
Frederici et fratrum suorum Ducum Austriae litteras, prout de verbo ad verbum
praesentibus sunt insertae, deliberato animo, Principum, Baronum, ac Pincernarum
nostrorum, accedente consilio, siam ad instantiam et supplicem rogatum lobiae
de Beckingen praedicti, approbamus, ratificamus, innovamus et praesentis scripti
patrocinio, de nostra certa scientia et Imperiali nostra potestatis plenitudine
confirmamus. Et ut majoris benevolentiae et favoris affectus, quae ad praedictum

monasterium et fratres ipsius gerimus, per evidentiam clarius elucescat, omnia et sin-
 gula alia et privilegia et litteras, quae vel quae ipsius monasterium et Fratres ipsius a Divis
 Rom. Imperatoribus et regibus prodecessoribus nostris, necnon Duibus Austriae et quibusvis
 aliis Principibus, Comitibus et Magnatibus, ceterisque hominibus cujuscumque status et
 conditionis existant obtinere noscuntur, ac si eadem privilegia et litterae cum omnibus et
 singulis suis tenoribus, sententiis, clausulis et poenis in praesentibus litteris de verbo ad verbum
 forent distincta et distincta ^{seriatim} expressa et expressae, univasa nihilominus et singulariter
 et possessiones, quibuscumque nominibus censeantur, quae in praesentiarum, monasterium
 ipsum et fratres eius legitime possident, aut in futurum, concessione Pontificum, liberalitate
 Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis quibuscumque modis, praesente
 suo poterunt ad ipsius, supradicti monasterii et Fratres ipsius de novo conferri us
 et donari, et auctoritate nostra Caesarea praedicta praesentis scripti patris in his confirmari
 mus. Suppletos quoque in praedictis omnibus et singulis et circa ea omnem defectum, si
 quis aut ratione formae, donationis, aut diminutione auctoritatis seu potestatis personarum,
 donantium, seu ex quavis alia ratione, seu causa intervenit quovis modo, ex certa scientia
 et de nostra Caesarea plenitudine potestatis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc nostrae
 approbationis, ratificationis, innovationis, donationis, confirmationis et defectum suppleti-
 onis paginam infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem contrarium atten-
 tate praesumpserit, indignationem nostram et poenam mille librarum auri puri se vicurius
 cognoscat, quarum medietatem, fisco nostro seu Imperiali Camerae, residuam vero partem
 injuriam, possessorum, usibus volumus et decernimus applicandam. Signum, hereti D.
 Principis Caroli IV Rom. Imperatoris invictissimi et gloriosissimi Bohemiae Regis. Testes hujus
 rei sunt: Venerabilis Praeae Archiepiscopus, Joannes Olomacensis, Fredericus Retispontensis
 et Theodoricus Pragensis Episcopi. Althaus Bolko Falkenbergensis, Bolko opolicensis, Joanne
 Oppavice et Przemyslaus Cesniae Duces spectabiles, Burkardus Burgensis Meidon-
 burgensis, Magister curiae Imperialis, et Albertus de Analt Comites, et alii quam plures
 nostri et Imperii sancti fideles praesentium, sub Bullae aureae typario nostrae Imperialis Ma-
 jestatis impressarum, testimoniis litterarum. Datum Praeae A^o 1357, Indictione X. Idus
 Aprilis, Regnorum nostrorum a^o XI Imperii vero 3°. — Ego Johannes S. J. Lythomischlensis epis-
 copus sacrae Imp. Aulae cancellarius vice R^{di} in X^{to} P. D. Gerlaci Moguntini Archiepiscopi

1. Imperii per Germaniam, Archi-Cancellariū recognovi. — (Liquisid in est p. 102 in ms. de libertate) —
 [Multo fuit hoc temporis in usu liber in honorem, Virginis Beiparce, datus a P. Conradō
 professo ac postea Pione in Teitz, Vicario primo in Cantua ab Umbacensi, eius economice,
 quos singulis per annum, diebus ternae, solemnitatibus et ere Maiensis etiam novence
 lectiones ex dictis M. Patrum, De economis Divae Virginis assignantur; cuius libri pars altera
 praestat in hujus Cantuae bibliotheca m. s. cum hoc titulo: Incipit Pars secunda libri
 Meditacionis, qui dicitur laus Virginis, et debet incipi in die 29o mensis B^{tae}. hoc est 24
 Junii. Qui liber quanta fuerit in estimatione apud summos et in eos, apud Episcopos et
 Ecclesiarum praefatos, sequentibus satis diplom^{ed} etibus ^{et regularibus}, et aliis quibus unquam
 conditionis personis per nostram diocesim, constitutis, salutem in D^{no} sempiternam. Huius
 omnibus quo Dei et sanctorum laudem continere dignoscuntur, et debito incumbentis officii
 pro nostra possibilitatis modulo affective teneamus intinere; ea tamen, per qua interme-
 ta Virg^{is} Genitricis Dei M^{ae} proconium, extollitur, pia devotionis affectu ^{ius} perentibus insident
 cordi nostro. Ipsa est Imperatrix, egregia Mater est gratiae, forma iustitiae, porta celestis
 patriae, et gratiae relevamen et misericordiae, ac maris puerum, a stilla ^{an stilla} cuiuslibet gratiae.
 Omnibus igitur vere poenitentibus et contritis, qui de libro qui intitulatur Laus M^{ae} Virg^{is}
 de novo edito a quodam Cantusensi, ad cursum B. V. M^{ae} lectiones devotione debita quotidie
 legerint, pro qualibet die, qua (ut praemittitur) praenominatas lectiones legerint 40 dies indu-
 -gentiarum, de injunctis sibi poenitentibus misericorditer relaxamus. Insuper praesenti con-
 -cessione dispensatione permittimus, quod hi, qui hujusmodi novas lectiones dicendo, seu legen-
 -do tenuerint, ad consuetas lectiones, etiam per constitutiones nostras seu praedecessorum,
 nostrorum, si quae sub ipsis emanaverint, minime teneantur. Dat. Patavii in Octava Corporis
 X^{to} 1356. —

Unestus Dei et Apostolicae sedis gratia. S. Patavensis Ecclesiae Archiepiscopus universis
 et singulis clericis saecularibus et regularibus, cuius cuiusque status, conditiones, aut praesenti-
 -entiae fuerint, jure Ordinario nobis subjectis, ac omnibus X^{to} fidelibus infra nostram diocesim,
 constitutis, salutem in D^{no} sempiternam. Notum sit universitati vestrae, quod accedens
 ad nostram praesentiam, venerabilis in X^{to} Tit. S. Marci archid. de Nova-Domo, electus Ecclesiae

Godofredus S. G. Patavensis Episcopus, omnibus et singulis clericis saecularibus et regularibus et

hic intinca, exhibuit et presentavit quendam libellum nuper de novo editum, ad laudem et honorem B^{mo} M^o V^o, qui intitulatur: Laus V. M^o, petens a nobis cum instantia, quatenus benignius annueremus, ut per clericos nostrae diocesis quibus placet et quorum corda tangeret Spiritus S^{cti} series dicti libri ad cursum B. V. M. successive pro lectionibus legeretur: non obstantibus lectionibus ad cursum ipsam, ab antiquo legi consuetis, ex constitutione nostra et predecessorum nostrorum, quorumcumque et nihilominus dictas lectiones devote legentibus cetas indulgentias ad promerendam vitam aeternam concederemus. Nos itaque precibus huiusmodi justis et rationalibus favorabiliter annuentes et praesertim per hoc Ven. et Immaculatam Virgini M^o, cujus ex parte felicissimo desuper celestis throni fulgore humano generi non ambigimus, imo aperte cognoscimus interminabilis felicitatis augmentum Divini muneris incessabili profluvio devari, speciale patronium, laudis praerogativa, et officio repentes: omnibus vos poenitentibus, contritis et confessis, qui dictas lectiones de novo compilatas, ad cursum legerint devote, pro qualibet die 40 dies indulgentiae de injunctis poenitentibus misericorditer in D^{no} condonamus. Insuper presentis concessionem misericorditer dispensamus, quod hi, qui huiusmodi novas lectiones tenuerint, ad alias, quae prae legi consueverunt, ut profertur, non sint aliquatenus alligati et adstricti, Haec, quibus sigilla nostra sunt appensa, testimonio litterarum,

Datum Rudmity A^o 1358, die 22 mensis Decembris. —

8us 1359 à 1361. — D. Dietmarus. — (vel Theodoricus de T. capus) —
D. Dietmarus duorum annorum periodo Casusiam Abbatiam administravit et successorem accepit 1361, qui fuit:

9us 1361 à 1364. — D. Udabicus. —

D. Udabicus, is exacto cepit triennio 1364. — (quidam Udabicus praesertim constans in
in. 1374, ajoute D. Tos. Capus. —)

10us 1364 à 1369. — D. Albertus. —
D. Albertus post annos 5 Prioratus, morte deseruit 1369.

11us — 1369 à 1372. D. Andreas. —

D. Andreas profuit ad clavum regiminis usque ad annum 1371 (dit. n. s. de Chantuse)
 1372 (dit. alii de Chrengel). — (1372 quo succenturiatus est,
 s. J. T. cap. 1)

12us — 1371 ou 72 à 1383. — D. Henricus. — (a).

D. Henricus cujus Prioratus insigniter illustri ac it miraculosa. Cartusie Spacensis fundatio: ad quam jaciendis sanctae Religionis primordiis, superiorum, in auctoritate, non, in X^{to} S. Joannem Fleischess ex eodem domus gremio primum Priorem: usque cum sociis dimisit Henricus: profuitque deinceps ad annum 1383, quo Prioratus officio caruit, (quo, sed restituendus, absoluitur ab officio) dit. n. s. de Chantuse.

13us — 1383 à 1388. — D. Stephanus. — (b.)

D. Stephanus Prior Cartusianus, ab auctoritate annis 5 perquam abilitate rexit, et bene constitutam, in utroque statu suo Prioratu reliquit A. 1388. —

1388 à 1397. — 2° D. Henricus. —

D. Henricus qui supra, ad regimen postliminis reductus, hunc in dulto R. P. Guilielmi Prioris majoris Cartusie et Sac. Ord. Generalis Ministri, sic cum foedus paravit cum RR^{is} S. Canonice Regularibus ad S. V. in V. M. Leopoldinam Claustro-Meoburgi, in hodiernum diem sua constans integritate, Comendata partibus, in litteris S. Henrici Prioris colligere est, ut sequuntur:

RR^{is} in X^{to} PP. DD. et confratribus nostris charissimis S. Colmano Proposito, totique conventui Canonice Regularium Ecclesie Neuburgensis Ord. S. Augustini Patavien. diocesis, S. Henricus Prior totusque conventus domus Vallis D. M. in Maurlach Ord. Cartusie Patavien. diocesis profecto cum fidelibus orationibus salutem et pacem aeternam, sicut longe retroactis temporibus complacuit Reverentis vestris, et propter commune quod omnibus tenemus debitum, charitatis, singularioris familiaritatis ac sanctae amicitiae et confraternitatis iniremus foedus obtenta prius licentia a nostro Capitulo gen. super eodem, hoc quod voluistis et apud nos per nos aliter petuistis, presentibus litteris concedimus et ratificamus. Recipientes vobis et vos universos et singulos tam praesentes, quam vobis in posterum succedentes in nostram

1372-1382. - D. Henricus 1us qui punctus est prioris officio usque ad annum, 1382 quo obiit ex d.
 Hic cum, in alto R. P. O. Guillelmi Reynaldi prioris majoris Cartusie foederis sacrum, transiit cum R. P. D. D.
 canonicis regularibus ad divam, virginem, Mariam, claustrum Neoburgi in hodiernum diem, sine ulla
 integritate. (ita d. Tot. capus in suo vol. 7. par. Alam. p. 29.) -

1382-1395. - D. Stephanus 1us monasterium cum laude rexit et cartusiam in utroque
 statu bene constitutam, reliquit suo procuratori 1395. - Celebratum est capitulum gen. ab Italis
 in domo Maulbach 1383, 1393 D. G. Georgius de Vienna vic. in Maulbach per cap. gen. fit prior
 d. in snals. Praefuit 26 annis usque ad 21 dec. 1417 quo obiit. (Ita d. Tot. capus loc. cit. p. 29.) -

confraternitatem, juxta vestros petitionis appetum, libentique ac liberali animo pie
 vobis impertientes in vita et morte, quicquid pro nos et successores nostros spiritualium,
 ac piomm operum operari dignabitur clementia Salvatoris, et specialiter juxta tenore,
 ut sequitur: Imprimis prout hactenus fecimus, Deo Dante, amodo faciemus, Dominicis
 scilicet diebus in nostro Capitulo publice pro vobis orabimus; et proterea cum unius
 vestrum obitus (quem Deus felices faciat) nobis fuerit intimatus persolvemus pro eo
 in conventu nostro officium Defunctorum, scilicet Vesperas, quod Placeo dicitur, cum Pro-
 -turnis et glectionibus et Laudibus et missam insuper in conventu proprio cantabimus.
 In quorum confirmationem et testimonium, vivens datus vobis has litteras
 nostros; presentis sigilli munimine roboratas. Quod actum est in die
 Inventionis Sanctae Cruce A. 1392.

¶ Mihi videtur, quod D. Leop. Brenner hoc loco scribat, de indulto R. P. Guilielmi
 Generalis confraternitatem hanc imitari esse, cum certo constet litteras has schismatis tempore
 quo PP. Germani & Itali ^{et P. Christophorus} B. Stephani, tunc (1392) Pivoren, in Saitz pro generali Ordine
 partium marum, agnoscebant, datus esse. (ita Schwegel — dicitur et dicit D. Christophe qui
 ita ait alio R. P. Pire à Saitz — S. Stephanus malacté quoniam 1398). —

14us 1397 à 1419. — D. Hugo. —

D. Hugo, sanctus pium eulesiastes ad eadem Divi Stephani Cathedralen Viennae,
 postea Pior ^{Castre} Maurbaccensis, regimen adit A. 1397. Vir plane celeberrimus, et quem nulla
 setis posteritas celebravit. Hic enim diff. illius tempore, quo S. M. Polesia et cum eadem
 Ordo castus in divissimo schismate dividebatur, (sic est in a etiam ^{ms. ch. 12} dis cordia laborabat Austriam
 processit: potuit tamen vir ad utilitatem castus in abas, eadem castitate hac vite tem-
 -porum malitia, ut tum in spiritualibus, tum in temporalibus plurima fieret ad castus in
 accessio. [Habuit enim religiosos 18, ^{ms. sch.} conversos 6, redditos, si appellatos 3] pluribusque
 acquisitionum titulis pra. omnibus praedecessoribus memoriam suam in archivo conse-
 -cravit. [Requit in mi admittionem, et monasterio suo conciliarit, viros Principes, ipsius
 ad eo Ducem Austriac Albertum IV, de quo in neologio ad 18 Kal. oct. hoc ad verbum: «
 Reverendissimus Dux Albertus nepos fundatoris gemanicis confrater et amator domus hujus
 Maurbaccensis, amicus totius Ordinis singularis, qui vere dicitur nos ut amicum suum

et in florariam suam tuitionem nos recepit: concessit lib. etates plurimas, Donavit etiam
 obiit a^o D. 1404. — Et cum esset (Hugo) omnis scientiarum genere excellentissimus, facilem sibi
 viam aperuit ad intimam cum prestantissimis viris Henrico de Havia et Joanne de Oytta
 familiaritatem, adeo ut ambos habuerit in supremis tabulis sive in monasterii benefactores:
 quibus nempe plantatoribus Universitatis Viennensis veluti filia debet, quod ad iocum
 Parisiens. *St. Genevi* uti matris, ab Alberto III, Alberto II Fundatoris Gemmensis filio.
 Frederici Pulchri Rom. Imperatoris Carolus de Mambacensis itidem Fundatoris ex fratre nepote,
 magnis sumptibus sit instituta. *mus. lib.*]. Udit vir hic proclarus in capitulo
 generale celebrari sub obedientia B. Stephani tenensis Generalis Ordinis quod est honoris, et unius
 Ecclesiam tam in capite quam in membris, quod est felicitatis. Obiit a^o 1419, die 14 Dec.
 Ad haec tempora refert intra monasterium in horto conventuali sita, quam *St. Genevi*
 R. D. Leonardus Schrauer Doctor, Ecclesiarum Brixensis et Pataviensis canonicus et
 Episcopi Pataviensis in spiritualibus Vicarius Generalis et officialis benedictus, cujus
 veram effigiem ante B. V. M^o imaginem in genuculantis etiam, hodie cernere est in pariete
 dictae Ecclesiae coloribus expressam. Conditus est ante medium Altare, in armoreo tectus
 canotaphio.

Nota [Annis 1383 et 1387 sub D. Joanne Baroni Generali Mambaci celebratum sub capitulo gen.
 et ab a^o 1391 usque ad an. 1410 constanter in domo Sutzensi. Necessarium igitur statuere D. Hugonem Priorum
 (sequi hoc loco agitur) ad an. 1387 dum Capitulo gen. 2° Mambaci celebratur, non nisi privatim mona-
 chum agere, siquidem D. Bremer vult illum non nisi 1397 ad Prioratum ascendisse. Id vero erroneum est
 quod refertur sub obedientia B. Stephani ten. Generalis Ordinis (qui non nisi 1398 Prioratus Sutzensi et Genera-
 latus Ordinis partium Germ. et Italiae ingressus est) Mambaci Capitulo gen. celebratum esse. Ita D. Schrauer ag.

15us - 1419 a 1422. — D. Henricus II^{us}

D. Henricus II^{us} festivi vir ingenii, cujus fidem indubiam faciunt duo, sic appella-
 sermonari ad eruditissimi hujus nostri saeculi eloquentiam elegantissime concinna
 Priorum, egit triennium, ad quem extat autographum, Joannis III. Prioris Castusiae et
 Generalis Ordinis cum facultate contrahendi fraternitatem cum R. R. PP. Canoniceis
 regulis ad Divam, Dorotheam, Viennam sub anno 1422. *versus Kal. maii, iisdem*
 supra legibus: quas utitur, esset qui pridem inter mortuos postliminio suscitaret *(mus. schrauer)*

Nota] Obiit R. P. Joannes III de Griffenberg Prior cartusiae anno 1420, Die 2 septembris. Unde data, pro diploma de fraudanti, legendum 1420, aut sub Guilhelmo de Mota data contra eundem; facultas. A. Schwenkel

16us 1422 à 1428. — D. Jacobus. —

D. Jacobus ex Prior Vallis jocosae, Cartusian, Mauriacensis, cujus erat professor, regendum suscepit, rexitque annis 6. (A. Schwenkel annis en. note en quatre-vingt intégris). Cum vero ob infestationes Hussiticas conventus videtur esse dissolvendus, A. 1428 h. ad ita successori administratione, curas et sollicitudines exequens, Deo et sibi Deinceps vivens, vitam temporalem mutavit in aeternam, anno 1433.

17us 1428 à 1435. — D. Leonardus. —

D. Leonardus, Prior et Visitator (olim dum Gennico preses et ante Schwenkel) Provinciae Jacobo successit, qui cum in alias religiones et monasteria, Principis auctoritate, visitationes exeret, cujus industria commendari meruit a R. P. S. Francisco[#] Generali ordinis ut tamen monasterium plenam, invidia pererere, et a hostibus hinc abstinere; Cuius vero sollicitam adhibere pro ~~pro~~ libris, veterisque impedimentis per domos Prov^{ae} dist^{ae} recuperanda brevi, ut putatur, centum M Philippo et Jacobo Abbatibus (Necio unde hic centum illius titulus visitationi cuius vocabatur Hatus B. M. Schwenkel) ad v. ad a. M. O. Davioe juxta Pragam restituta. Decessit Prioratu et vita 1436 (anno 1435 Die 15 maii) — ^{1435. 15 maii - Ter. Capus-}

18us 1435 à 1453. — D. Joannes Spars. —

D. Joannes Spars Prior Deinceps octavo successit. Galienavit a Cartusia Mauriacensi celeberrima parochiam S. M. Magdalense in Scheils, eamque Cartusia Gennicensis suae professionis subdidit: vixitque alia re memorabiliori per vicennium, gesta A. 1456 ad centum Sparsensis regionem transfertur. Cui subrogatur:

Nota] — In hoc Joanne Spars, qui ab a. 1435 usque ad annum 1453 Mauriaci exhibuit Prior indubitate nec ultra annum 1453. Plures croces numerari possunt. Non transfertur, sed ab Sparsensi olim ad Mauriacensem translatus, Mauriaci obiit senior a. 1460 Die 3 februarii cum beneficio plerumque abbas, beneficis dari soliti, p. tot. ad. — ita Schwenkel. —

19^m 1453 à 1467. — D. Martinus II^m. —

D. Martinus II, Prior ex Priore Gyriensi, Mambacensis et Proce visitator (Profuit in Mambach annis 14 circiter integris et ibidem obiit 1467 die 30 oct., un. beneficio s^{ti} Antenor. Schwengel) sub quo ingentem cladem, perpassa est cartusia penitus exilata, flagrantem per multos annos civili bello per inquietum regnum Alberti Principis, regnamento Rodigi. Quotidianam tempore privilegiorum et immunitatum, confirmationem, a Frederico IV Rom-Imperatore Augusto Martinus obtinuit: et Fr. Augustinus professor Cantabrigie acensis ab hereditate paternâ violentè inclusus contra coheredes evicit, vigore Duxis Aposto-lici olim data, quod testem, verbis reddo ex autographo:

Joannes Episcopus servus servorum Dei, dilectis filiis Priori et conventui monasterii Vallis oc. M per Priorem, gubernari soliti, ord^{is} cartusie Pataviensis diocesis salutem et Apo-
stolicam benedictionem. Devotionis vestre precibus benignum, importunè assensum, aucto-
ritate vobis presentium, indulgemus, ut possessiones et bona alia, mobilia et immobilia, que liberas personas vestrorum Fratrum ad monasterium vestrum, mundi vanitate relicta, convolantium, a professionem, patientium, in eodem, jure successione vel alio justo titulo, si remansissent in seculo potuissent vobis libere cedere, ^{utrumque} ~~si remansissent in seculo potuissent vobis libere cedere, utrumque~~ ^{et que ipsi existentes in seculo potuissent vobis} libere cedere: petere, recipere ac etiam, retinere valesitis, sine juris prejudicio alieni. Nulli ergo omnino hominum, liceat hanc paginam, nostre concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem, hoc attentare presumpserit, indignationem omnipoten-
tis Dei et Apostolorum ejus Petri et Pauli se noverit incursurum. Dat. Avinionæ 2 nonas
Maii Pontificatus nostri: A: 3:

Nota. In Privilegia Ordinis que habentur ad calcem antiquorum Statutorum p. 14 invenitur alia adhuc Bulla Clementis IV Pont. max. pro universo Ordine, quod possumus remperare hanc statum professorum nostrorum, hujus originale est in Domo Vallis oc. sanctorum et sonat sic:

Clementis etc. — Dilectis filiis Priori cartusie ac universis Prioribus et Fratribus Cartusie ordinis salutem etc. Devotionis vestre precibus inclinati: petendi et recipiendi partem bonorum mobilium et immobilium, que vobis quoquomodo competere, si in seculo remansissent, liberam vobis licentiam, auctoritate presentium, maxime concedemus; ita tamen quod eadem bona, postquam ad manus vestras pervenerint, teneamini vendere juxta statuta Ordinis in utilitatem domorum earumdem, dictorum bonorum partem, convertendo. Dat. Viterbie non. Junii Pontificatus nostri A: 11. —

20us 1467 à 1470. — D. Wernerus. —

D. Wernerus post Martinum 1469 (circapinam ^{ex Prioribus} anni 1467. schwaigt) ad Pionctum in Mauerbach admoventur, quem et dimittit A° 1472 (circapinam anni 1470. schwaigt) ad Ordinis voluntatem, translatus est ad cartusiam Plethiacensis administrationem, id est Prioratum (circapinam anni 1479. schwaigt) in quo obiit A° 1490, in die S^{ti} Vincentii Martyris. —

21us 1471 à 1482. — D. Nicolaus. —

D. Nicolaus (ex Pionctensi ab a° 1471) Prior et visitator Provincie Cartusianae Mauerbacense, ad usque annum 1482 rexit, quo ad suam magnam instantiam misericordiam obtinuit a Capitulo gen. A° 1484 factus Prior Lapidis-refugii et ab a° 1491 Prior Vallis Josepe in Freidnitz ubi obiit die 7to Februarii ^{1498. S. caput} cum beneficio pleni monachatus. — Ita schwaigt —

22us 1482 à 1486. — D. Martinus III^{us}. —

D. Martinus hujus nominis III, in magna pressura et temporum iniquitate precesit Cartusiam Mauerbacensem quae Hungaris Austriacis hostilibus depopulantibus sub Mathia Corvini Regis auspiciis, cessit usque proedam, iterum exproliata mobilibus. Neque finis reparatum fuit quoad a dicto Rege, Austriaco tum temporis incubo, confirmationem privilegiorum vere redierat anno 1486. —

23us 1486 à 1498. — D. Jacobus. —

D. Jacobus Prior et visitator Provincie 12 annis administravit Cartusiam per quam utiliter, deditque operam ut a Maximiliano Coesare Augusto non am obtineret privilegiorum et immunitatum approbationem, decessitque A° 1498, die 10to Martii (cum beneficio pleni monachatus p. t. ord.). Quo eodem anno celeberrimus doctor Joannes Roth a Northem quem Jam S. Theologiae in Atheneo Viennensi Professor, in vivis esse desuit: qui relictâ cathedra Doctorali, inter humiles S. Brunonis anachoras in vocalissimo silentio Deo servire proelegit.

24us 1498 à 1512. — D. Sixtus. —

D. Sixtus (etiam ipse ex Pionctensi ab a° 1498) Prior et visitator Altem^{ae} Superioris obiit A° 1512, die 5 Junii cum beneficio pleni monachatus p. tot. ord. —

25^m 1512 à 1522. — D. Mathæus. —

D. Mathæus Prior & Visitator Kov^æ, sexto successit. Cujus 2° regiminis annis 1514, Maximilianus Imperator Carthusiam, Mambacensem, accedens, (quod et hodie clementissime dignatur Augustissimi Cæsares, ob commodam venationis locum, in viciniam) de Frederici Pulchri avunculi quondam, cui et Fundatoris nostri, sepulchro questionem, solite habuit. Quod cum presentium, demonstrare nemo possit, (duo, nimirum secula, frequentes officialium mutationes, hostiles praeter incursus, iterata prorsus exilia, locum, nullis argumentis, quod supra monui, insignem, memorie facile subdicerant,) in pro potestate Cæsar imperavit, ut adhibitis quamprimum operis sepulturam, studerent aperire: indignum, viselicet rebus, tanti Principis exuvias tot annis in gloria sub terra delitescere. Certatim, igitur insistitur operi, et tertio demum die, 16 Augusti gestis maderibus subterranea in medio thori crypta, et duo in ea tumores Frederici Cæsaris et Elisabethæ Virginis filioe deteguntur. Quo nuncio, ad Cæsaris mandatum, J. Georgius de Slavonia Episcopus Viennensis, Laurentius Saur Vice-Dominus Austriæ, Vitus Albus Cæsareum, Sylvanus Profectus, aliquæ Principis Administratores, investigationem Fundatoris recognoscere jussi, omnia Regia inter psalmos et obsecrationes a Religiosis rursus lota, paratis quædam hæreticis composita, suis singulis sigillis obsignarunt; et quo ad usque Cæsar de mausoleo decerneret, ad utrumque altaris lateris in sacristia deposuerunt. Quo ctiam tempore Ven^{do} in 14to Peter Georgius Reich I. V. Doctor Carthusiæ Friburgensis in Bruggovia Prior, Maximiliano Cæsari a confessionibus, ob aulicæ vicinitatem, Carthusiam, Mambacensem, soepe soepius illustravit: qui demum a morturo Cæsare exanimati corporis ejus componendi curam accepit, cum nollet ab alio Maximilianus, quam qui Regiæ consuetudine recessus omnes agnoverat, etiam corpus emortuum, quæ erat pudicitiam, contractari. Boni consulet celebri Carthusiæ Friburgensis rix messe integrâ, quæ illi de tanto viro intraliqua, hanc vel unam spicam, Carthusiæ Mambacensi assensero. Mathæus vero Prior & Visitator meritis et ætate gravis, ad frequentes suas preces missionem, ab officio et quietem, obtinuit per capitulum generale: quam alia nox et melior post mortem, est secuta A^o 1522 die 14 maii. —

Nota. — Si il a reçu l'absolution de son office de Prior, ce ne peut être qu'en chapitre général d'1522 le 14 mai — Par conséquent il était mort avant de l'obtenir. Le chapitre de 1523 dit en effet: Obiit D. Mathæus Prior Mambacensis, alias Prior d. in Gemmulo ^{1510. Filapuz} et in Heity, ^{1498. J.C.} multis annis Visitator

Germaniae superioris habens pler. mon. ab. 15 mai. — Hic est Puer de leit3 de 1498 à 1510
de Jennic de 1510 à 1512 et unicus de Maurbach, Voir le catal. de Prius de Jennic —

26^m — 1522 à 1527. — D. Urbanus. —

D. Urbanus Prior Cartusiae Maurbacensis ad ordines voluntatem administratione
decidens a^o 1527, prius atam deinceps vitam contentus exegit. —

27^m — 1527 à 1544. — D. Cornelius. —

D. Cornelius professor Cartusiae Maurbacensis et Prior 27^m, per Capitulum gen.
administrationi admovebatur, cui et profuit per annos 17, non alia re magis quam
funestissima et ad e. et monasterii sui desolatione memorabilis, Solymanus enim
Turcarum Imperator, cum infinita hominum multitudine Viennam in vacuum affugrans,
feroque ignique ab inā rei male gestae, vastitatem late per Austriam circumferens, Cartusiae
Maurbacensi non peperit. Invenit hic in sacra et profana pro barbarorum libidine, in homines
peudum more, Religiosi ad custodiam domus relictī, cum fuga excluderentur, in unum rese
culiculus recipientes, animosque per mutuanz cohortationem, ad mortem, pro X^{to} genere
obvendant, comparantes tyrannos et ferum, inspectabant, Erant hi: D. Hyimundus professor et
procurator domus, ^{D. M. datus accipitus prof^{us} Bruno C. q. ut t. t.} Pictus hādus, Joannes, Michael et conversi professori Maurbacenses, Proth.
Benedictus et Antonius conversi professori in Laxold Ungariae; et Sebastianus Redditus, ut
vocamus, vir animosus spiritus, qui peracto a barbaris ostio, corporis obiectu et bipennem
non sine ^{vita} strage in hostes exercens, irruptionem sustinuit, quoad proceiso ab humeris brachiis
et proclivandis finem, et vivendi fecit, una cum sociis devotis Deo victimis in minutissimas
partes consisus: quibus et verbo et scripto Martyrum honorem uno veluti consensu posteri-
tas arrogavit. Injectae post haec faces aedibus, direpta momento Ecclesia, effractae sub spe
rependi thesauri Fundatorum tumboe, disjecta red iterum, Devote postea recollecta Regia
lipsana, nihil omissum quod furor et rabies et critica X^{ti} nominis odium, in gregibus et
hostibus, Abque ita celebris Cartusiae Maurbacensis post 216 annos a fundatione suā,
multis ^{ipsum msc. s. h. v.} interim ^{interim} jactata procellis, miserabile in bustum, denique ab üt 8 Kal. Oct. 1529,
Et vastitas aliquot annis tenuit: cum enim novus quotidie terror instaret ab hostibus,

Cornelius non voluit, imo cum ^{corrasis sic.} ~~coras~~ undique sumptibus, et collecta etiam tertio bono-
rum immobilium parte succurrendum esset gratia, neque potuit restituerendae cartusiae
manus, admoveae, Constituta vero pace etc; Dubia, tum vero incubuit in opus ex dilig-
-entia, ut inter ^{sumptibus msc. ch.} ~~ex~~ cartusiae ruderibus saltem habitarent pauci religiosi, et pensum
divinum persolverent in Ecclesia ^{1^{ca}} ~~1^{ca}~~ ^{conciis} minoribus impendis reparata. Cornelius
vero plenus morosis atque taedia, ad eos ut R^{do} Patri et Capitulo gen. consolatione frequen-
dignus videretur, superavit ad annum 1544, primarii Visitatoris interim dignitate
auctus f. Die 11 februarii mortuus non primarii sed secundarii ^{visiti} per 3 annos, ejusdem ch. w. g. b.
charta 1545 obiit D. Cornelius Prior D. in M. a. u. b. a. c. h. s. il ut motu 11 febr. est itonant
quela charta in chap. gen. de 1544, tenet 12 m. a. med. omnes arsons obit. —

28us 1544 à 1554. — D. Wenceslaus. —

D. Wenceslaus Ungarus Stygonensis (castro Brunensi) Prior et Visitator Prov^{ca} Germaniae
superioris captus, a Cornelio Domus restorationem, frequenter monitus R^{di} R. G. generalis gra-
viter est prosecutus, etc; tumultus inter bellicos, cum versu in cartusiae montis Anglorum
in Analtz visitationem, exercebat, in eo manere vitam posuit 15 f. 4. (17 Aprilis 1554 - 5 f. 6.) —
charta 1555. ob. D. Wenceslaus Prior D. in M. a. u. b. a. c. h. s. et Visitator Germaniae sup. habitans in parochia
Alam. sup. Alam. inf. et Rebeni pler. monach. et armis, sup. sub. 17 Aprilis et m. d. de B. h. tot. ord.

29us 1554 à 1575. — D. Joannes. —

D. Joannes, (castro in Appach) Prior et Visitator Prov^{ca}, post Wenceslaum, excepit Prioratum,
et novum, quadrivis ligneum, (ex scissimis) ^{msc. ch.} Ecclesiae tectum, imposuit, interruptos hinc inde
muros refecit, Domesticas officinas restituit, refectorium a ventibus et urticae refurgan-
-tium, ad usum conventualium aptavit; et quod punitarium est, evocatis auloe Proveribus,
sollemniter ad Fundatori exequias, Depositis Regis exuvias lapideas, in sarcophagum, largis-
-sima Atrium in pauperes rogata stipe, celebravit. Augusto pro Fundatoris memorise
et honori P. 90 annos Seklos (Deflos m. ch.) pref. M. a. u. b. a. c. h. s. hos versus in eamori miscriptos
affixit:

OBIIT. M. CCCXXX.

Hoc jacet in tumulo Gesar sub m. armore tectus

Austriacus, nomen cui Fredericus erat
 Pulcher; Dux pius et justa probitate severus,
 Compla ^{etiam, m. ch.} etiam vitæ sunt monumenta vise.
 Nam quæ nunc cernis loricarum diruta bello
 Fundarat multo Dux bonus ore suo,
 Virginei portus postquam sol mille trecentos
 Triginta atque annos fecerat orbe suo
 Multis cum lacrimis, multoque dolore suorum,
 Extremam, vitæ finit ille diem.
 Invidiâ Parcorum, obiit quoque casta puella
 Quæ jacet ad Bustas filia llysa Patris.
 In qui templâ patris voto peritura viator,
 Funde preces dignas corde rogante dice:
 Ut loci Christum, videant, conservet et ipse
 Austriacos Proceres, ^{Patris, m. ch. et 76.} protegat atque regat.

MDLVII (1557)

Joannes pons Prior et visitator de Cartusia Murbachensis bene meritus hominem
 exiit A^o 1574 (imo 1575 ^{et 76.} ultimâ maii cum beneficio pleni monachatus per tot. ord. a. d. Schwyz.)
 Et d. 1576. ob. 8. Joannes Prior D. de Murbach visitator Alem. in i. r. h. ab. plen. monach. miss.
 de B. et am. h. p. h. h. tot. ord. obiit 31 maii. —

30us 1575 à 1576. — D. Crispinus ab Abogasto. —

D. Crispinus nomen tantummodo suum posteritati consignandum reliquit. Obiitque
 Prioratus sui amato (m. ch.) obiitque Prioratus officii anno 2° m. s. h. { sed non obiit sed obiit Gemmi-
 cum ubi factus est Prior — Nam fuerat Prior Gemmi ab a^o 1548 ad 1555 et 2° ab a^o 1576 ad 1577 obiit
 id. sept. 1577 ex catâ Priorum D. Gemmi — vide Priorum Gemmi —

31us 1576 à 1579 D. Sebastianus Ziegler (Zigler) m. ch.

D. Sebastianus Laterarius, vulgo Ziegler, nequaquam laudatæ administratio Prioris offi-
 cium accepit: sub quo Cartusia in summas angustias redacta, necesse habuit et possessiones

plexas, que vel dividere vel oppignorare, et a famulis domesticis pudentum, in modum on-
 tuas pecunias assumere, cui malo magis aliud succedaneum fuit. Nam, Septimo idus
 Sept. 1590 terra horrendum, infernum, concussis, que in visceribus diu multumque tre-
 pidavit: quo motu Ecclesie turris, que v. statione turcica flammis respuerat propter
 altitudinem, stupendo cum fragore proclubuit. Cepuerunt Ecclesie atque ambitus fornices,
 cellarum, que parietes atque muri extimi qui olim, ab incendio vitium, acceperant, pro
 magna parte corruerunt: frustratis omnibus velut in momento sumptibus, qui plus
 dimidii seculo in restorationem, monasterii sunt collati. Cum et haec epidemica religiosos
 plene omnes, Priore solus, reliquos, sustulisset, nimirum, de cartusia in integram restitu-
 enda spes perquam exigua vel plane nulla remanebat; ad eoque de extinguendo
 monasterio nomine et latifundio vicino Episcopatui ad iungendis non tam peragi ceptum,
 quam peractum erat; cum rebus exulceratissimis atque ^{prope mor. d.} ad eum desperatis, prout assolent,
 venit in auxilium Deus: Nam Priore otioso ^{Prope mo. d. h. v.} pene peritus quam prodesse amplius possit,
 a Francisco de Quintana Commissario generali Ordinis in Ordinem redacto. ^{otiose et si series quam oportebat in ordinem redacto. T. C.} — obiit ex h. 1598
 alias prior. (D. Sebastianus Ziegel 1571 usque ad 1599 fuerat prior D. Blomencensis, D. T. O. regius).

32um 159 à 1616. — D. Sebastianus Adilis. —

D. Sebastianus Adilis professor Cartusiae in Buxheim, monasterio collapso praeficitur.
 Et studio incesso, quae pene, quae pretio Curiam, Apostolicam, et Sulam, loca arca, fatigavit,
 ut delectum de extinctione monasterii resciretur. Quo impetrato, tum de sacris, tum
 de profanis aedificiis et universa p. in in, cartusia reverendi nominis vir, vere Adilis, bene-
 mereri studuit. Huius conatibus plurimum parit Dna Margaretha Meinderkerin
 (Meinderkerin ms. s. h. v.) v. id. a Nideldorfensis, a Lutheri erroribus ad viam veritatis et Ecclesie
 catholice gremium, a Sebastiano redacta; quae tanti non inmemor beneficii, monasterio
 cum extremae paupertatis incommodis collectanti, elemosynae nomine, non contempsit, sed
 pecunie summam, numeravit: Ecclesiam vero B. M. V. ad p. inas p. idem ab incendio defunctam
 et super terrae motu foedum, in modum laceratam, ex suo restituendam, accepit, et demum
 bono fine cum multis aeternae salutis indicis quiescens, Cartusiam Mauriacensem, ex asse-
 herentem, scripsit. Huius anniversarius ^{manus} (in) exequiis feria beata post Dominicam Lactare, 50
 florenos in pauperes erogari mos obtinuit. His aliisque mediis Sebastianus diu noctuque

conando pervenit, et major ecclesiarum concamerationis lignis superne tabulato instrueretur,
 et sex Altarium consecrationem, aciperet a Georgio Forcatt^o Episcopo Miticensi Illigasso, ad 3. Jul.
 mias 4: 1607, et multo etiam post, 1614 Jul. sept. Ecclesia parochialis monti vicinissima
 in umbra, a furore lurico hucusque neglecta, imposito tecto, suspensaque cere campana, accidente
 Pontificale expiatione suis restitueretur, tibus altaribus ab Alphonso de Reguesens Episcopo
 Rosinensi ex ordine Minorum in ca. ite benedictis, nihil omnino fuit quo Adilis vel ab
 nomine mo abtulerat, vel cartusia sperare non, possit a viro laboris patientissimo et solici-
 tudinis indefesso, si non illum, alta senectus ingeret ad capulum, et illa non omnibus
 angulis moe mole succumberet, Unde cartusia de ambacensis tot arietibus in ruinam impulsam,
 non v. p. ~~ita~~ una tantum parte vel in pluribus etiam, avastione; sed viro potissimum indigebat,
 qui non am, planam actui am latissimo pectore complecteretur; qualem illum Princeps Melchior
 Kleselius S. R. E. Cardinalis Episcopus Viennensis et Alostadiensis Ratisbonae invenit, qui fuit
 S. Georgius Faselius.

33us 1616 à 1631. D. Georgius Faselius. —

Venen anden in X^{to} P. Georgius Faselius prof. et Prior Cartusiae S. Viti in Trid prope Ratisbo-
 nam, et visitator Alem^{ae} inf^{ra} ad commendationem, Cardinalis Kleseli, postulatus a Ferdinando
 Archiduce Coesareum, Provinciaum, pro Matris Roman. Imperatore gubernatore, postea Coesare
 Augusto hujus nominis II, ad Cartusiam ^{restitutionem m. d. h.} de ambacensis et Provinciae Alem^{ae} inf^{ra} superioris
 regimen per Capitulum gen. admovetur A. D. 1616. Qui proclare sibi conscius quem ad usum
 vocaretur, adhibitis quae primis architectis Dezerum, summa consultavit, complexus que
 illorum sensu latissimam, aream, sed acclivam, proindeque subtractionibus depressioni loco
 pro andam, ut imponenda moles ad libellam, consisteret, in pol. Descripsit ichnographice
 totius operis amplitudinem. In ejus medio et austrum, seu conventuales, ambitum, requira-
 torum, qui per 380 pedes in longum, et 14 p. ateret in latum, delineavit; ejus pars
 occidentalis (meridionalior ^{meridionalior m. d. h.} m. d. h.) per ecclesiam, in majorem, 132 pedes longam, 40 latam, ita
 continuaretur, ut venusta atque utili inventione chorum, a reliquo corpore ad perpetuum
 transitum, interiret ^{interiore} inferna; non interrupta nihilominus superne ecclesia, sed imposita
 super ambitus fornicem, cum duabus aëris superiori choro, quem per multos gradus sit
 admissio evarista; quae a dextris ubi et Capitulum, a sinistris ^{ad orientem, T. l.} infra graduum, ^{mojos altaribus}

vclut abae utriusque expansae adhaerent Ecclesiae. Ad angulum, pro meridionalis, ambitus
nunc claustris: Descripsit aedificium, quadrilaterum, p[er] ante in medio ampla satis area, cuius
structurae potissimus usus sit ad exiguendam, s. Cos. Majestatem, una, ^{quae occidentalem plagam} quae ad septentrionem
est parte, ad Prioris obsequium relicta. Altera vero parte dimidio fere ab Ecclesia spatio, trans
versum, delineavit aedificium, quod hinc sacristiam cellam, inde Bibliothecam, sub eodem tecto
habet: ^{atque haec ejusdem monasterii cognomen, &c.} Et haec orientem monasterii cognomen, rejecta in ulteriores ripam porta
monasteria primaria, sanctorum officinis, granario etc. ... quibus cum ad modum delineatis
tum fabricis adhibitis, undique quae deficiendo vetera, quae erigendo nova, ceptatim insudantes
operi, brevique superatis fundamentis, moles in altum erigitur: cum a novo repente turbine,
velut equus adducto freno, progressus tam felices sistuntur et inhibentur. Hec miras or
Corona Bohemica Palatinus elector, Calvini assecta, Is Viennam, et in ea Ferdinandus
II Rom. Imp[er] Regem Bohemica, ad belli compendium, et victorice festinationem, ^{offimere m. d.} intercipere
missis caecitibus conabatur. Ab his Cartusiam ab accusis hostiliter est expoliata. tantum
reprimi cum licentia, ut non in fenestris orbiculis, non in januis serrae, non claviculis in pariete
remareret. Damnamur, ⁱⁿ junctibus operam, ^{vicinis m. d.} agricolis, Lutheram a plerisque perfidie tinctis,
Pro beneficio reputabatur quod ab incendio temperarent, eratque ad eo repentina clades, ut
religiosis vix corpora subducere liceret, relicta in praedam caeteris. Quo etiam, naufragio codices
manuscripta passim, ac ipsa Cartusiae digytha, ad maximam rei antiquariae jacturam
perierunt, ex quibus vclut unius rei superessent, Chronicon amplissimum, licuiss et instructum,
a viris tum vitas antimoniam, tum civitate laude prostantibus, quos nullo non saeculo in
celebritate Cartusiae floruisse credendum est: quorum, etiam nomina hostilis incipuitas invident
posteritati; immortalis tamen est eorum memoria, quoniam, ut ait Sapiens, apud Deum
est nota. Atque hinc recordare accusare nos nemo poterit quod de juvenantibus historiis
et nuda plerumque Perorum nomina passim exhibeamus; cum, in tam frequenti hujus parte
expoliatione, documenta nulla reperiant, unde locupletiores potuissemus instituerenarra
tiones. Paschius vero tametsi inopinato ictus infortunio, nos tamen despondit animus,
sed resumptis post domitos pedumelles viribus, tenuerunt aulam, Ecclesiam, tres claustris, artes,
cellas sex, cubacula Caesarea absolvit: sed plura non antea, mors interceptit 1631. 4. kal
martii. Conditus est vir de Cartusia ab accusis: meritissimus in crypta ante altare
s. Crucis minori quam pro meritis constantino: quem, tertium, fundatorem, nemo nos

compellere. — Non proterendum est hoc loco V. P. Macarius prof^{us} cartusiae Brunensis, qui cum ad tempus in illa ambulans: Cartā venisset, plauit deo occultar^e, viri sanctitatem, his iudiciis publicam, facere. Dum ex cartusiana consuetudine factes simul et simul in hebdomada exeuntes, domum, Hirschgarten appellatam, transirent, mulier exergumena miseram, in insidiam, diu vexata, domesticorum, custodiam, frustrata, religiosos cum hoc clamore requebatur: se vel ab illo cartusiano peregrino, vel ab alio nomine abs hospite tam infante liberandam, quod cum frequentius fieret, Macarius multa excusans, demum superiorum, ad actus imperio leu negotio mulieri consuluit. Signo tantum, Stae crucis fronte impresso Joemonem fugavit. Haec venerationem, Macario conciliavit adeo ut, et mulieres deinceps viam, obsiderent, quae postansions Macarius ^{parvulis} passionibus quos opprebant variis langoribus atritos benediceret, eos cum signo tantum, Stae crucis adhibito, matibus in volumine passim, restitueret. Ventrens Macarius inter flammis emergentes male consili humilitati, petita a superioribus, venia, remeavit ad domum, professionis, quam speramus in enumerandis in virtutibus prolisiorum, catalogum, edituram, —

34^m 1631 à 1647. — D. Podocus Schubertus. —

D. Podocus Schubertus Basenbergensis prof^{us} et vicarius Maubacensis eligetur in Pioraten, eodem, quo Faselinus decessit anno ad XV kal. Aprilis; qui prodecessoris sui vestigiis insistens, ^{septentrionalem, gallicam, ordinem cum ex claustra plaza absoluit - d. J. C. Wages} septentrionalem, claustralem, septemque contiguas cellas absoluit, Regium, planerth ausoleum, fundatoris erexit. Augustas in eo reliquias celebratis de more exequiis, non sine solemnitate deposuit. Bibliothecam, ornatis in an, eleganti templo conspandam, quam et diversissimi generis codicibus instruxit et auctoribus, edificavit. Ecclesiam majorem, vero in armore stratum, et cetera numeris omnibus absolutam, itemque 7 altaria in ea, uti et alias, Bras ^{1^{ae}} Amis in Crypta, 1^{ae} M^{ae} Annuptae in Dula Correa, 1^{ae} M^{ae} ad Piscinas, 1^{ae} Brunonis in Piorate, 1^{ae} Heronimi in claustra, 1^{ae} Podoci confessoris ibidem, Pontificalibus caeremoniis exari, et 1^{ae} R^{omane} in X^{to} P. O. Joarmen, Bartholomaeum, Kobalt Episcopum, Lampsacenum, neffraganum, Tatarensem, die in cultum consecrari fecit. 1^{ae} M^{ae} in coelis Annuptae Ecclesiam, juxta monasterii portam, per R^{omum} et 1^{ae} M^{ae} S. R. Imp^{er} Principem, S. Philippum, Fredericum, Episcopum, Vienneensem, ad 13 kal. septembris 1645 consecratam,

extruxit. Ante cuius altare majus altero post annis beato sine quiescens conditus est, sub
intermatore Virginis, cuius erat obsequio addictissimus, patrocinis, ^{obit 1647, 4° martii dit. c.}

Anno d. 1600 circa prioribus hominem exiit D. P. Matthias Mitterer H. Theologiae Doctor
vicarius domus, qui supra ad euentus infirmitate, cum Ferdinando II Imperatori Carusiae
accidenti, pro more non occurreret; monitus de viri periculo Caesar, apud quem ob vitae
integritate et doctrinae excellentia[#] erat in metio, vehementer indoluit: misitque Dulcis
et Personae medicos, ab illo salutem dicit, ab isto etiam, confans adhibitio medicamentis si
res esset adhuc integra voluit. Sed morbi violentia neque medela, admisit neque procrasti-
nationem: via enim Caesarea Majestas Carusiae decesserat, cum Matthias corporeis vin-
culis exolutus in caelos quoque, ut recte speramus, abiit. Reliquit profundissimi ingenii
monumenta per totam, sparsa Provincia, ex quibus Carusiae Murbacensis habet: librum de
vera et legitima Carusianorum peregrinatione, Directorium Inercitorum, s. Ignatii ad stylium
Carusiensem, accommodatum, sermones Capitulares, librum meditationum, etc. <sup>Fragmenta
ula</sup>

35us 1647 à 1668. — D. Joannes Wernerus. —

D. Joannes Wernerus professor Carusiae Murbacensis omnibus ab infimo praefunctis officiis. Prio-
ratum per viam electionis adit ^{18. cal. Jul.} 13 Kal (11. Kal. Jun. Jul.) Aprilis 1647, cui et hodie praesertim per amos
XXII. ^{25. Jul.} (atque etiam, per totidem, alios). Vivit in libris quae a Sabastiani prodigi tempore complures
acceperant, pro favore Carusiae componendis memorandae felicitatis. Cuius meritissimas
laudes quae ipsius, pro immota animi humilitate impatienter hic lecturam, non nescio, cumu-
latissime posteris describendas reservo. Aedificavit, ut sua tamen constet integritas historiae
Septentrionalium, Cellarum, ordinem: ubi cum ad vespertinae salutationis Angelicae pulsura,
devote flexissent genua, ad imitationem religiosorum, deiparam, nantes hoc nunci quidam
homo praecantes interrupit, arcesmo: Boves ^{arant. Jul.} orare sinerent, quibus os amplum, natura
d.

Hic desinit M. S., ait Hieronimus Regius, quae prodes pertesendo historiae Murbacensis filo addidimus
esse M. S. in dytama Styria Carusiae, in quo idem Leopoldi Breunneri opus, sed illo quod in aulo ante exhibuimus
contractus continetur, totidem verbis mutata nemus. — Annua l. msc. de Hartense continet hist-
oria de D. Joan. Wernerus plus detulit, quae in msc. de Sty. duntaxat in Hier. Regius, se laurus
procuratoris de l. msc. de D. Leopoldi Breunner

sed erit. Dicit: et uidi eam illius plagam, excepit: resoluta namque a cetero continuo uiderem,
moles ligneum, quo utebatur instrumentum, ea uoluntate in blasphemiam faciem, iniecit,
ut per fractis malis, excussis etiam dentibus potuerit non iniuria de oris amplitudine cum bobus
contendere. Atque ut sit memorabilium, consensio, ad illud tempus s. Petri archiepi nostri: Divi
Brunonis imago sub actu oleato in tela depicta tres pedes longa, duos et semis lata Dno
Fiori offerrebat cum jurata narrationis serie, quam ex autographo audire placet.

Mos N. Index et senatus oppidi Poystorff presenti hoc picturo instrumento testamur, notum
que per a iuris universis, quod nobis pleno senatu congregatis a uiris fide dignis relatum,
plurisque etiam notum, ante cognitum, fuit. Anno reparetore salutis Milleesimo sexcentesimo
quadragesimo quinto cum Albertus Sueuorum, furor totius percolitaret Austriam, reator
et ille uniceps noster S. Valentinus Pachex mi, suarumque rerum conseruandam gratia Vian-
nam recepit, relicta porta domi suae tela linea imagine, quae s. Brunonem, cartus
ordinis Institutorem, referebat. Hanc cum quidam e suorum, agnitione leges impius et
haereticus (haeresis enim impietatis magistra est) plumbea glande aliquoties trajicere ten-
tasset, eam tamen, Divino lumine pro sancti sui honore exultante, ne uicquam, ferire
potuit, quare subitaneus ex hypocausto in cubiculum, qui appuere deportauit, eamque ad
murum affixerunt. Nec tamen hic stetit militis impietas. Nam uelut Vertes percitus
in cubiculum contendit, et a praedicta imagine quatuor fere passibus distans per pistola ad
eam collinal, traglunden, exturbat, nec tamen imaginem, mirum dictu, unquam tetigit. Ipse
alias nos inter commilitones quam deterrime joculari ad scopum solitus: ad eo ut uel res
contumacitiam, calcitare animadvertens, pistola, ferre illis et cubiculo in hypocausto
tunc, se recipiens, postusque tundens exclamavit: Haec quid feci? sancta haec imago sit
portet: cui etiam, nihil ultra iniuriae intulit, sed uelut rem sacram, habuit. Verum enim
vero non indormit rebus humanis Deus, nec in apertis testatisque sceleribus semper diu
connivet uindex Divinae justitiae oculus. Paulo enim post sic ipse, quo de loquimur, miles
ante praedictum oppidum, glande e quodam pedem laesus (vulnus minime periculosum
putabatur) contaminatusque sacrilegio animam miser expulit. Haec de re tota, etiam plerisque
notum, ut diximus ante constitisset, idque etiam, sepius ab hominibus sermone ad nos perla-
tum, esset, quin et locum, ubi haec contigerat, oculis nostris lustrassemus, tamen sequentes
vicos honestos et fide dignos, Vitum, et Waldicum, cognominatos Pachex, qui tunc

ad fuerant ad curiam nostram, presente toto conatu citatos detotius rei v. civitate serio examine
placuit, qui pari consensu et voce, id est in praesens, quo uterque ad sacram synaxim, accesserat,
per fidem et conscientiam suam, affirmaverunt, ita sese rem habere, neque cum alio quodam,
qui nunc civis Pistor Viennae moratur, hisce omnibus interfuisse, nisi quae haec ipsa oculis
usurpasse. Unde cum celeberrimum, sacri Cartusienis ordinis monasterium, Maurbani in valle
bunium sanctorum, situm, ex serventi qua in sanctissimum, Patri archam suam, Blunonen,
flagrat devotione, enice hanc imaginem petierit, nosque ad artum ^{urbem} ~~urbem~~ ^{publicum}
humiliter requisierit; nos ipsi pro eo hoc instrumentum publicum, appresso in ajore
praedicti oppidi nostri sigillo libentes volentes concessimus. Actum, Toystoff. 29to Jun.
1655.

Eam imaginem, perlecta hac testificatione lumentissimi Principis Camillus Mel-
tynd et Carolus Carassa S. R. I. Cardinales et apud Caesarem Majestatem, successive
de latere nuntiis religioso dignitate sub oculis: et venerabili Consistorium, Patavense
inquisitione facta et praemisso testium juratorum examine, quod vulgare et laetiam,
superrimis diebus decreto permisit. Porro ad supremam etc.

Porro ad supremam, Monasterii consummationem, Joannes Prior officinas, gra-
narium, cellarium, longissimo ad Cartusiam portam, aedificavit, Ecclesias deinde
omnes quae juris sub Maurbaciensis, partem, vetustate fatiscentes, partim, fulmine
ictas, partim etiam, in Architectonicam peccantes emendavit, restauravitque, duas
a fundamentis etiam, Parochiam Maurbaciensem; et Marianam in Fronhosen praedictis erectis:
quarum consecrationem, per R^{mum} in X^{to} S. J. Martinum, Episcopum, Campoacenum,
suffraganeum, Patavensem, uno mense m^o, quod memorabile sit, 1668 vidit et gavisus
est.

Atque haec est succincta narratio de Cartusia Maurbaciensi, quae post 366to annos
per varias rerum vicissitudines exis a seculo, jactata tenore motibus, in eandem deformata,
direptionibus obnoxia, peste exhausta, nisi nihilominus pueribus et tot cadibus
superstas adhuc stet; sperantem, Pionum industriam, in hunc splendorem, emerit:
de quo audiat ut vir clarissimus Petrus Lambecius S. V. S. sac. ces. Majestatis consiliarius
et bibliothecarius etc. qui in suo quod edidit de locorum Majestatis sacra peregrinatione
cellensi: Diario, de accessu in eandem Majestatis ad Cartusiam Maurbaciensem, haec habet:

355 no. 74. 360.

« Incredibile profecto hoc mihi placuit monasterium, tam propter ipsum Cartusiensem
Ordinem, quippe quem, ut exactissimum, perfectae vitae asceticæ exemplar pro aliis omnibus
sacris ordinibus semper amari, quænam ob ædificiæ nitorem, ac magnificentiam, ut pote cuius
respectu non pro domicilio monachorum, sed pro Imperiali habitatio habendum sit. Iure
merito igitur Casar pro audient, hic sumpsit etc. — »

Finis historice Cartusice Maurbacensis a Leopoldo Brenner.

D. Joannes Wernerus renio, morboque fractus, inque ipso lethi confinio stans, ultro Priora-
tum 1678 deposuit. Mox mortuus est ut colligitur ex charta capituli ejusdem anni 1678
quæ sic habet: Obiit D. Joannes Werner prof^r et abbas Prior D^r in Maurbach, habemus. de B. h. lat. ord.
Schwengel

36^m 1678 à 1692. — D. Leopoldus Brenner. —

Joanni Wernero successit a^o 1678 Leopoldus Brenner natione Franco. Jéron. Peg. —
ch. 1678. Dni Leopoldo Brenner in Prioratu Maurbacensis a conventualibus super annuum
electo et a R^{do} P. confirmato, non fit m^{ta}. Obiit, ipsius recenset ch. 1693 his verbis: Obiit D.
Leopoldus Brenner prof^r et Prior D^r in Maurbach conv^o Prior^o Alen^o et sup^r alias Prior D^r
Waldicensis h. m. de B. h. lat. ord. Qualiter demum, in isto Priore Cartusie Maurbacensis A^o 1688
lucrarum, sive partiarum, ex obsidione Viennensi huc excurrentium, furore devoro diripta
et exusta est, ac rursus restaurata, non minus hæc saltem, verbis supra (observationes prævide.)
recondatum, est. Eodem, diximus illum, 9 Dec. 1692 finem, videri fecisse, et alias quædam
et sumpsit. Schwengel.

(In litteris D. Bartholomæi Prioris ejusdem 2 Dec. 1683): «... Ad principium nov. habui e Dno visitare
epistolam, in qua scribit: Cartusiam, Maurbacensem, in cinerem totaliter. Vehementer
doleo, et non nisi barbarus potest esse qui non doleat. Quatuor aulas in diversis locis
prope Viennam, nostras, sunt ex anteq^o conlucosæ, vixce omnes devastatæ, ite ut per
multos annos de vino nihil sint habituri, sex Pates remanserunt Gemnici, semper
prociendi ad fugam, Pates vero Maurbacenses remanserunt Gemnici. » Schwengel addenda

37^m 1692 à 1701. — D. Ignatius Iadrni. —

Leopoldo D. Ignatius Iadrni Bohemus conversus ex Procuratore a^o 1692 circa
conversionem S. Pauli electus in Priorat^o, obiit conv^o a^o 1701 die 4ta maii. Jéron. Peg.

dh. 1693. Inno Ignatio Tadmi prof. et procuratori D. in Mambach a conventualibus in Piorum
quidem super annum electo et a R^{do} P. confirmato non sit m^a. Ad idem in Archivio cartusice
Dantis: supersunt per copiam Diploma confirmationis collecti et epistola R. P. Generalis
ad conventuales hujus tenoris. —

Diploma confirmationis pro Neo-electo Pioro Mambachensi. 1693

P. Innocentius Pior cartusice, Ordinis cartusici Minister Generalis V. in X^{to} Conventualibus
D. in Mambach salutem et in Domino Dei unanimitatem, Iam venimus ad me suspicia
D. vestre, quod per obitum bonae memoriae V. P. D. Leopoldi Brenner Pioris ac restauratio-
nis vocis Ministri, sed it aliquandiu quasi virgo illa accincta seculo, super vicium
pubertatis huc, quae quidem movens nos ad condolendum viduitatis et orbitatis suae
doloribus, sed concursu illa unanimitas, qua in defuncto bono V. in X^{to} P. D. Ignatio,
sufficitis, sicut vobis consolationis causa fuit, ita et nobis non modicum spem ingerit
de futuro eius regimine. Quae propterea nihil hoesitans, vestrae electioni, et extremam
viciniam habet, meum etiam calculum addo prout a me postulatis. Tenore ergo proes-
cutionis, et notae ac capituli gen. super annum, in nos transmissae, profatum, in X^{to} P. D.
Ignatium a vobis electum, confirmamus vobis in Piorum in nomine Patris et Filii et
spiritus sancti Amen. Provo igitur huic capiti de gradibus vestro ex officio Procuratoris D. assum-
pto in Pastorem, gregis per mutuae charitatis compages adhaerere satagite, ^{magis?} super ut
collaboretis invicem, ad regnum Dei, quod in vobis est augendum et honorandum, per
observantiam regularem, mutuam dilectionem, praesentemque Piori vestro obedientiam,
qua fiet, ut Dei ordinationibus in nullo resistentes, vitam et quidem eternam in eius
voluntate feliciter reperatis. Quod maxime vobis prooptamus, Benevalete.

Dat. Cartusiae sub syngrapha et sigillo conventus hac 26 febr. A^o 1693. P. Innocentius
Pior cartusice — P. Leo le Vasseur quibus a R^{do} P. et Capituli gen. —

Epistola R^{di} P. Generalis ad conventum in Mambach 1693.

V. in X^{to} Patres libenter mitto vobis confirmationem novi Pioris a vobis electi, et
Deum obnixae deprecor, ut ei inspicit spiritum simplicitatis et humilitatis Cartusianae,
quam apud vos non modice lesam fuisse doleo et lugeo, Provenit enim hujus vestrae
testimonium reperio in vestra epistola, dum ibi lego, Piorum vestrum nuper defunctum
fuisse sepultum in Ecclesia juxta duos eius dignis praedecessoribus, Debebat is

adire, forsitan nova et inaudita pristinis saeculis Certusianis Dignitate Praeclara videlicet
ornatis, Ubi nam legitis Piores Certusianos alibi sepeliri quam in coemeterio, et si videratis
domum Certusiae, reperistis corpora Generalium Ordinis in coemeterio iucentia, Remissis ci-
mini verbum istum, Scripturae S. = a minimis incipiunt, qui in maxima promunt. Et
tunc, iterum dico timete, ne si ulterius pro ead. tituli illi et honores Praeclari, veteraque
singularitates, simplicitatis, humilitatis, vilitatis, paupertatis, ab itioni Certusianae oppo-
sitione, disciplina regularis totaliter decidat, domusque vestra subvertatur. Deum
meum orate et adlaborate, ut calamitas ista in vos non decidat. Deficiet inberis in
dolor vita mea, donec ista omnia penitus coniecta vis ero. Benevalata. hoc 27/decem-
1693 restet in ^{X^{to}} Dno confater p. Innocentius Prior Certusiae

D. Ignatius jam a^o 1694 convicator constitutus fuerat a capitulogener. — Schwenkel
ch. 1702. ob. D. Ignatius Radini prof. et Prior Dni Mambach et convict. abbas ^{et} imp. h. m. B. h. t. ad

38us 1701 à 1728. — D. Benedictus Lutz. —

Ignatius successit D. Benedictus Lutz Franco, ex vicario electus in Piores D.
A^o 1701 intra octavas Pentecostes, qui etiam nunc praesert. Ita Hieronimus Pezirus, qui nihil
amplius dicit de hac Certusiana. —

D. Benedictus a^o 1712 in convicatorum evasit, sed 1720 ad eodem officio amo-
tus est. Obitum ejusdem refert ch. Capitul. 1738. — Ita Schwenkel.

ch. 1738. ob. D. Benedictus Lutz prof. et Prior Dni Mambach abbas convicator ^{et} ~~ab~~
superioris hab. m. de B. h. t. ad. —

39us 1738 à 1751. — D. Placidus Schweissinger. —

ch. 1738. D. Placidus Schweissinger prof. Dni Mambach a conventualibus dictae D. is
Piores, super annum electo et a R^{do} P. confirmato, non sit nra. — Hic est frater germanus

D. Wenceslai Schweissinger Pioris Waldensis. — Obiit etate florente 1 Dec. 1751. Schwenkel

ch. 1752. ob. D. Placidus Schweissinger prof. et Prior Dni Mambachensis.

40us 1751 à 1763 D. Ambrosius Lescovar. —

Post brevem intervallum 40 Prior Dni Mambachensis evasit D. Ambrosius Lescovar

(resilio an preter an cognatus moderni Prioris Dⁱ Seitzensis Caspari Lesovar) prof. et vicarius
y'udens Dⁱ - ch. 1752 D^{no} Ambrosio Lesovar prof. et vicario Dⁱ in Murbach a
Conventualibus y'udens Dⁱ in Piroren, super annuus, electo et a R^{do} P. confirmato, non sit
mici. - Ici finissent les documents de D. Scherengel. -

ch. 1763. ob. D. Ambrosius Lesovar prof. et Prior Dⁱ in Murbach - Le même ch.
annonce la mort de Gaspar Lesovar prof. et Prior Dⁱ in Seitz. -
